

HIBURU MANDE
Nga So Uyingga Ngu, Yuda Simoo
Bare Krayisro Nowoondoyemo
Hamoo Teyingo, Nguro Mande

Hibururo Mande Tabango

Nga so uyingga nga ngu, Yuda oni onendo newendemonggo, Yisas Krayisro newendemo hamoo oorengo teyingo, nguro nakangoro, soweyootoyi oorowuyingo. Yuda oniro mande ngu oowooyi Hiburu, noorendo ene goweye sanggawero ngu, noore ngundiro eteto. Nga so uyingga nga ngu, noore watayi kini, onendo nakangoyingo, ngu oni simoo bare ngu Yisasya mundi tero, ene nowoondoyemo hamoo teyingo oni simoo bare kowuri urungga oorengo yunoyingo. Ngu Hiburu mande eyingo oni ngu. Ngundiro kowuri ngu kenoro ingoro, nguro ene enengo osi sambayebo yambo mande teyingo, nguno oorowutenggo. Ngu muringgano nguno, oni ene nga so uyingga nga, nakangoyingo. Nguno ene etuyerooni, ngu ingoro, ene komo oo gome ero ngu, ene komo enengo osi sambayeboro muri ngu yokowanggo. Yisasnonggo nangge ngu, ene mete nenengo oorengo Anut doongeyimo tunootewanggo. Yisado nangge ngu, ene guranangge ngu, Anut Nangoni oorengo ngu, ene awuno oorengo. Ene Engel oni, ko Anutro ingondudu eyingo oni, Moses nguya ngu bodaga nangge awuno. Ene ngundiro ero etuyero, ngu muringgano, nguno

ngu, ko gome tero, nguno Anutno wooro guradiro guradiro yeweroyi. Ngungga ngundo, ene hoorooweyerootoni ngu, ene Anut doongeyimo gome nenengo tunooteweroyi nguya kini. Ngu Yisas Krayisno nangge. Ngu Anutdo noorengo weti mbumbuwa andangeweroyi ingoote. Ndadiro nguro, Yisas Krayis ngu, ene Anutno wooro yeweroyi nguro tabango koreteyingo urungga oorengo. Nguno ngu, noore awanani Anut nguro kandeyi koondosina suwooyi sano bibitero oruweroyi. Ngu muringgano nguno ngu, noore muri kurimi ngu yokoro, noore Yisasro nowoondonanimoo hamoo teyingo, ngu hamoo oorengo tewa.

Nga bukga ngaro mandeni gumi gumi, ingoweroyi ngu ngandiro.

* Nga so uyingga nga nakangoyingo oningga, ngundo kambayeroyingo mande ngu, Yuda oni simoo bare yunoyingo. 1:1-3.

* Engel oni ngu oo urungga kini, ene Yisas ngu oo Urungga oorengo. 1:4-2:18.

* Yisasdo hamoo oorengo Moses dagaro, ko mande yanggango oni simoo nowoondoyemo hamoo ma teyingo, nguro eyingo. 3:1-19.

* Anutro oni simoo bare nguro kengeyingo ngu guradiro. 4:1-13.

* Krayis ngu noorengo wooro yeyingo nguro tabango koreteyingo, ngu awuno oorengo. Wooro yeyingo oni gidarega ngu Krayis newendemo. 4:14-7:28.

* Yisasdo ngu noorengo oore keta gura goosooyingo. Ngu ooregano nguno noore Anutno oorowuweroyi. Ngu oorega ngu, oore

kurimingga ngundiro kini. Oore ketangga ngu gome oorengo. 8:1-9:28.

* Yisasro sidu darowo ngu noorengo wendoyingo, ngu gome oorengo. Anutno wooro gidarega yetenggoku, ngundiro kini. 10:1-31.

* Kurimi oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro mande yanggango yoro oriyingo. Mande gura ngu ngandiro, enengo nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu komo suwooyi sano yanggango dowooya urungga tunooteya oriyi. 10:32-39.

* Ene ngandiro eyingo, noore ngu komo nowoondonanimoo hamoo teyingo ngu, oni koretero nowoondoyemo hamoo teyingo ngu, keyerowato. Oni onendo kuri kurimi oorengo, ene Anutro nowoondoyemo hamoo teyingo. 11:1-12:29.

* Mande gura gura, ko noorengo mande nga tero, ngu temukoweroyi, nguro ngu gome, nguno mande eweroyi. 13:1-25.

Anut ro Nangoni, Ngundo Noore Mande Yunoote

¹ Kurimi oorengo, ngu naruno, Anutdo enengo ingondudu eyingo onino etoni, ngundo noore Yuda oniro osi sambananimo, enengo mande wesiyoro, eyingo. Naru songo songomo, ingondudu eyingo oniro mandeye gura gurano nakangoyingo, ko enengo muriye gura gura teyingo, ngundo osi sambananimo, ngu Anutro ingonduduni etuyeroyingo.

² Ngundiro nangge, ataga naru wengamo ngano, enengo Nangonimbo, nooreno mandeni

wesiyoro ete. Kurimi oorengo, Nangoni kandeyimo, Anutdo merani meranimo, oo bidodo merako sambono nguya yeyingo. Ngundiro merangga etoni ngu, Anutdo, enengo Nangoni, rogo teworomu, naru wengamo, ngundo oo sitowi bidodo yowa.

³ Enengo Nangoni, ngundo Anutro yanggani duridarini, ngu noore etuyeroote. Ene Anut ngundiro oorengo ootooro, nguro enengo mandeni ngu yanggango oorengo. Ngundo ngu, oo bidodo sambono merako nguya oorootenggoku, ngu yanggango teyunootoni oorootenggo. Ene noorengo weti mbumbuwanani andangeyunoro, ngunonggo ene noorengo oore yeyunoro, sambono ooreyingo. Arisa, sambo endemo, ene Anutro kandeyi metemi bingaminidodoga ngusina bibiteyingo.

Anutro Nangoni Nguro Yangganimbo Sambono Oni Nguro Yanggango, Ngu Dagate

⁴ Anut Nangoni, ngundo sambono oni ngu bidodo dagayeroote. Anutdo Nangoni oowooyi urungga bingaminidodo inootoni, ngundo ngu, sambono oni oowooye nguya dagayeroote.

⁵ Noore ingootetoku, Anutro mandeno, Anutdo sambono oni, nguno mande ngundiro ma eyingo. Kini, enengo nanganimboya eyingo.

Ge nangge noro nangone. Ataga no gengo awangge tunooteteno. (Sam 2:7)

Anutdo sambono oniya ngundiro ma eyingo. Kini, enengo nanganimboya eyingo.

No enengo eweyi oodoowe, enendo noro nangone oruwa, eyingo. (2 Samuwel 7:14)

⁶ Anutdo enengo Nangoni oorengo, ngu merako ngano soweyowero ingootoni, ko ombuweroyim-boro, nguro mandenimo, ngandiro ko eyingo.

Nenengo sambono kirikiri oni ngu bidodo, komo eneno yambo mande teyariyi, ero eyingo. (Dutoronomi /Lo 32:43)

⁷ Anutro mandeno, ene sambono kirikiri oniya ngandiro eyingo.

Anutdo enengo sambono oni yoyeni, doogo oororo omburo teteku, ngundiro tunooteyingo. Anutdo enengo sambono, oni ene de soru urungga dero, imakero dedeku, ngundiro yoyeni tunooteyingo, ero eyingo. (Sam 104:4)

⁸ Ene Anutdo Nangonimboya ngandiro eyingo.

Anut, gengo yanggangongge ko oo sobowooteku, nguro muri ngu sugi sugi oruwa. Gengo oni simoo bare sobowooteku ngu, ge muri nenengo nangge wirikoote.

⁹ Ge oni simoo baredo muri gome tetenggokungga, ngu kenoro, nguro ene gome oorengo ingoote. Ngundiro nguro, ge oni simoo baredo muri biyomi tetenggokungga, ngu gome ma ingoro yokoote. Ngungga nguro, muri damoni, nondo no gengo Anut, no gengo rogo tenggunoro, gengo oowoongge bingami oorengo okooteno. Ngundiro nguro, gengo oowoongge, ngundo oni gidega oowooye ngu dagayeroote. Nguro ngu, ge oni oni tewa, ero eyingo. (Sam 45:6,7)

¹⁰ Anutro mandeno, Anutdo mande gura nangonimo eyingo.

Kurimi oorengo, ge Oo Simburi Urungga, gedo mera bidodo yetoyi, yanggango oorooto.

Sambo nguya kandegebo yeyingo.

¹¹ Ene eme sambo mera yomburiyerootoyi, towi soroni kurimi, ngundiro tunootewa. Ene ngundiromu, gedo nangge sugi sugi oruwa.

¹² Onindo towikumba kurimi andangero yokoro, metemi yemutenggoku ngundiro, ge sambo mera nguya, ngundiro andangero yokoro, gura yewa. Ene ge guradiro ma tunootewa. Naru bidodo, gedo nangge sugi sugi ngundiro oruwa, ero eyingo. (Sam 102:25-27)

¹³ Anutdo sambono oni nguya ma eyingo, ene nanganimboya ngandiro eyingo.

Ge no kandene metemisina musiyu yanggan-gododo, nguno bibitero oode, kootuyisina, gengo mundi oni ngu yoyeyi, ge nowoon-dogemo uwanggo, ero eyingo. (Sam 110:1)

¹⁴ Anutro sambono oni, ngu oone? Sambono oni ngu bidodo yuka nangge. Ene Anutro ko terorootenggo. Anutdo ngu soweyerootoni, oni simoo bare hoorooweyerootoyi, Anutro nowoon-doyemo hamoo teyingo, tunootewanggoku ngu, Anutdo ene ko yoyowa. Ngundiro nguro, Anutro nanganimbo sambono oni bidodo hamoo dagayeroote.

2

Anutdo Noorengo Mbumbuwa Andangero, Ko Yoyoweroyi, Ko Ngu Urungga Oorengo. Ye Gome Ingonda Teyi!

¹ Ngundiro nguro, Anut nanganimboro hamoo mandega nga, noore gome dowooro, mandeni ingowootoku, ngu ingonduduwooro keyowato.

Ngundiro ma tero ngu, noore Anut yokoro, songo toongero oonootewero oruwato.

² Noore ingootetoku, ngu kurimi oorengo, Anutdo enengo mamana mande sambono oni nguno etoni, ngundo Mosesno eyingo. Oni gurado nga mandega nga ma keyoro ingoro ngu, oo biyomi tewoku, nguro uriyi ngundiro yowo. Ene oni simoo bare kuri ingowonggo, nga mandega nga Anutro sambono oni ngundo ewonggoku, ngu hamoo oorengo.

³ Ene ngandiro, noore Anutdo yoyoweroyi mandega ngu ingoro, yokoro, yoro nowoon-donanimu gome ma siriyowatoku ngu, arisa, Anutdo nguro gumi urungga oorengo yunowa. Anut enengombo noore ko yoyoweroyimboru oore yeyunowoku, kongga ngu urungga oorengo. Oo Bidodo Simburi, ngundo ko yoyoweroyi oorega, ngu oni simoo bareno koretero wesiyoro eyingo. Ngundiro tetoni, oni oowooyingga enengo mandeni ingoro, nowoondoyemo hamoo teyingo. Ngundiro nguro, noore ingootetoku ngu, mandega nga hamoo oorengo, eyingo.

⁴ Ene Anutro mande ingootoyi, ngu naruno, Anutdo enengo mandegaku yeni yanggango yetoni, oo muri songo oorengo gura onindo ma teweroyimu tero, ko gura gurano nguya, enengo yanggangoni etuyeroyingo. Ene enengo ingondudunonggo Yuka Kundingiyimboru yanggangoni, Kristen oni simoo bare kingo yunooteku, ngu ebe dagadaga yunororoote. Ngundo Kristen oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango teyunowero. Ngundiro nguro, noore ingootetoku, ngu

mandega nga hamoo oorengo.

Yisasdo Noore Ko Yoyoweroyimboro Oni Koreteyingo Merako Ngano Tunooteyingo

⁵ Nondo ataga, mera gura kootuyisina tunooteweroyi, nguro mande eteno. Anutro sambono oni, ngundo ngu mera ketangga ngu sobowooyi ero, ma rogo tetoni, ngundo sobowoowanggo.

⁶ Anutro mandeno kuri oni gurado ngandiro eyingo.

Noore oni simoo bare oowoonanidodo kini. Ndawugaro, ge noorengo ingoro, gome soboyeroote?

⁷ Anutdo naru ootuwoo bodagano, ge sambono oni, nguro oowooye ngu, oni simoo barero oowooye ngundo ene dagayeroote. Ngu hamoo. Ngundiro nguro, ge oni simoo barero oowooye bingami okoowo. Oni oowooyidodo inooteku murimo, nguno ge oowooyi bingami okoote.

⁸ Gedo ngu kuri oo bidodo, enendo sobowooni ero, rogo teyingo. Ero eyingo. (Sam 8:4-6)

Yo, Anutdo oo bidodo oni nowoondoyemo yeyingo. Hamoo oorengo, oo bidodo oni nowoondoyemo oorootenggo. Ngundiro nguro, ataga nga narungga ngano, noore oni ma yeyootooye, oo bidodo sobowootenggo.

⁹ Noore ingootooye, Yisasdo, ataga, oo bidodo enengo sobowoote. Naru ootuwoo bodaga, Anutdo Yisas merako, ngano soweyootoni omburo, ene ngu naruno, enengo oowooyi sambono oni nowoondoyemo oruwo. Anutdo newende noore yunoro, ene Yisas merako, ngano

soweyootoni omburo, oni bidodoboro weti mbumbuwa andangeyunowero kumooyingo. Ngundiro nguro, ene noorengo ogingo urungga kooroworo, kumootoni ngu, asa, ataga, ene duridarini oowooyidodo urungga ooroote.

¹⁰ Anut Oo Bidodo Simburi ootooro, ene oo bidodo yeyingo. Ene enengo simoongo nowoon-doyemo hamoo tetenggoku, ngu bidodo yoyoro, sambo endemo oorero, eneya gome oorengo go-booro oruwanggo. Ngundiro nguro, ene Yisas yokootoni, ngu ogingo kooroworo kumooro, noorengo wooro gome oorengo yeyunoro, ko kondibo temukoyingo. Anut enengombo ngu kongga ngu teni ero, Yisasno rogo teyingo. Ngu muringga ngu metemi oorengo. Yisas enengombo noore ko yoyoro, Anutno oorowuweroyi nguro simburi.

¹¹ Ene oniro weti mbumbuwa sonowootoni, oni nowoondoye sarayi oorengo tunootetenggo. Ngundiro oni ngu, ko Yisasya awaye guranangge. Ngundiro nguro, Yisasdo eneya konedoboone ewero, nguro oni oni tete.

¹² Anutro mandeno, Yisasdo Anutno ngandiro eyingo.

No konedoboone, oo bidodo gedo tewoku ngu, wesiyoro ewano. Ene yambo mande tewero yowuruwootoyi, ngu owoongge bingami okoowano. Ero eyingo. (Sam 22:22)

¹³ Ene mande gumi gura nguya eyingo.

No nowoondone hamoo teyingo, ngu bidodo Anutno yewano, ero eyingo. (Ayisaya 8:17)
Ene mande gura nguya eyingo.

No oni nowoondoye hamoo teyingo ngu, gedo nunoyingonga ngadodo, nooreya ngano oorooteto. Ngundiro oni ngu, noro simoone. Ero eyingo. (Ayisaya 8:18)

¹⁴ Noore enengo simoongo, oni nenengo tunootero, merako ngano oorooteto. Ngundiro nguro, Yisas nguya oni ngundiro tunooteyingo. Ngundiro tero ngu, ene kumooro, Setanro yanggangoni, noore yomburiyeroweroyi, ko kumooweroyi, ngu andangeyingo.

¹⁵ Oni simoo bare bidodo kumooweroyi, nguro sosoreyingo. Suwooyi sano, ene merako keta oorootenggoku, ene kumooweroyi nguro sosorero oorootenggo. Ngu muringga nguro, Yisas omburo kumooro, ngu sosoreyingonga ingondudunanimo ngu andangetoni; nguro ngu, noore nowoondonani oni oni tero, imakeyingomo oorooteto.

¹⁶ Ene sambono oni hoorooweyeroweroyimboro ma ombuyingo. Kini, ene noore merako oni hoorooweyeroweroyimboro ombuyingo. Anutro mandeno eteku, ngundiro.

Ene Ebaraham osi sembeni ngu hoorooweyerowero ombuyingo. (Ebarahamro osi sembeni oorengo ngu, oni Yisasro nowoondoye hamoo teyingo.) (Ayisaya 41:8-9)

¹⁷ Nguro, Yisas ngu oni oorengo noore ngandiro tunooteyingo. Ngundiro nguro, Yisasdo noorengo kowuri koorowooro ingootetoku, ene ngu bidodo ingoote. Ene ngundiro tero, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro sobosobo koreteyingo tero, Anutro ko tete. Ene oni simoo barero nowoondoyi teweroyi oni, ko hamoo

nenengo teweroyi oni nguya. Ngundiro nguro, ene mete oni simoo barero weti mbumbuwa andangeweroyi, nguro nguya wooro kundingiyi yeyingo. Nga naruno ngu, oni ene nenengo ootooro ngu, ene mete Anutya gobooro siyero oruwari.

¹⁸ Setando, Yisas towootowoongootoni, nguno Yisas ogingo ingoyingo. Nguro ngu, oni songombo, nooreno towootowoo tunootetoni ngu, asa, Yisasdo mete noore hoorooweyeroro, yanggango yunowa.

3

Yisasro Oowooyi, Ngundo Moses Oowooyi Ngu Dagate

¹ Ye Kristen dobookurine, Anutdo noore rogo yerowoku ngu, noore enengo nowoondonanimoo hamoo tetoni, eneya sambo endemo oruweroyimboro. Noore komo Yisasro ingonduduni keyoro, nguro ingondandangero yootunoro ewato. Ene Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, soweyootoni, omburo, ngundo noorengo nowoondonani hamoo teyingo, nguro tabango ooroote.

² Anutdo enengo ko, nguro Yisas rogo tetoni, newende bidodo nguno yero ngu keyowo. Ene kuri Mosesndo newende bidodo Anutro ko, nguro nguno yero, Iserel simoo bareno ko tewoku ngundiro.

³⁻⁴ Ene Yisasro oowooyi bingami, ngundo Moses oowooyi bingami ngu dagate. Ngu ngandiro, oni gurado ya keta gomengga yetoni ngu, onindo kenoro, ya simburi oningga, nguro oowooyi

bingami ewanggo. Noore ingootetoku ngu, ya bidodo ngu simburidodo. Ngundiromo nangge, Anutdo Oo bidodoboro simburi. Moses, ene Anutro newende hamoo teyingo oni guranangge.

⁵ Anutro ko oni, Moses, ene oni simoo bareno Anutro ko teyingo. Anutdo ene Moses ko gome teweroyi, ngu ene ingoyingo. Mosesro ko urungga ngu Anutro mande wesiyoro etoni, kootuyisina, Yisasno ngu mandega Mosesndo ewoku, ngu engge tunooteweroyimboru, eyingo.

⁶ Ene ngundiromu, Yisas, Anutro Nangoni, Anutdo eneno rogo tetoni, Anutro oni simoo bare soboyeroote. Yisasdo Anutro mande hamoo keyoro, Anutro ko teyingo. Naru bidodomo, noore nowoondonani hamoo yanggango yero, oni oni tero, Yisasro hahangero soboworo ngu, asa, noore Anutro oni simoo bare oruwato.

Noore Anut Mande Kootuyinoro Ngu, Noore Eneya Ma Kengewato

⁷⁻⁸ Ye enengo mande kuri ingowonggoku, ngundiromo nangge, ataga nguya, Yuka Kundingiyimboru mande ingoyi. Anutro mandeno, ene ngundiromo eyingo.

Ye Anutro mande ataga ingoro ngu, yengo ingondudu nowoondoye yanggango ma gosiyowero, osi sambayebo teyingo, ngundiromo ma tewero. Ene kingo merako oruwonggoku nguno, ene Anutro mande kootu inoro ma keyoyingo. Ngu naruno, ene Anutro yanggangoni towoongoro kenoyingo.

⁹ Dagoma onibi eraya (40) nguno, nondo ene hoorooweyeroro soboyerootoowe neyoyingo, nguro ngu naruno, ene noro yanggangone towoongoyingo.

¹⁰ Ngundiro nguro, no ngu oni simoo bare nguya, nowoondone sanggiri urungga tero eyingo. Ene no kootu nunoro, noro mande ma keyootoyi nguro nondo eyingo.

¹¹ Ngundiro nguro, no eneya sanggiri urungga tero, mande hamoo oorengo sorumimonggo, ero gosiyowono. No merako musiyoy kengeweroyingga yunowero ingowonoku, ngu yoyokootoowe, nguno ma uwanggo! Ero eyingo. (Sam 95:7-11)

¹² Ene ye Kristen dobookurine, ye ingonda teyi! Ye nguro ingonda ma tewanggoku ngu, asa, ye kewooroyemo, nguno Kristen dobooyegado newendemo ingondudu biyomi, ngundo enengo newende hamoo teyingo ngu yokoro, Anut keta oorootekungga, ngundo mete uri biyomi gumi yunowero ene yanggangododo oorooteku, ngu kootu inoro yokowa.

¹³ Setando kewooronanimo oni gura ganangoro ngu, newende yanggango gosiyootoni, Anut kootu inoro yokowaku, nguro ngundiro ma tewero. Kini, naru biddomo, noore ko yanggango tero, Kristen dobookurinani gidega hoorooweyeroro, nowoondoye yanggango teyunowato. Noore komo naru guranangge nanggemo, ngundiro tero oodoowe oororo, naru wenga tunoofewa.

¹⁴ Noore Krayisya ko tewero ngu, noore komo nowoondonane hamoo teyingongga ngu yang-

gango dowooro, ngundiro nangge, oode oororo, kumoowato.

¹⁵ Anutro mandeno ngandiro eyingo.

Ye Anutro mande ataga ingoro ngu, yengo ingonduduye nowoondoye yanggango ma gosiyootoyi, osi sambayebo teyingo, ngundiro ma tewero. Ngu naruno, ene Anutro mande kootu inoro, ma keyoyingo. Ero eyingo. (Sam 95:7-8)

¹⁶ Oni kuri Anutro mande ingoro, kootu inoyingo, ngu onendo? Ngu oni ngu Mosesndo oni yoyoro, Igip mera yokoro sayingo, ngu oni ngundo nangge teyingo.

¹⁷ Anutdo dagoma onibi eraya nguno oneya sanggiri urungga teyingo? Ene oni simoo bare weti mbumbuwa tetenggoku nguya, sanggiri urungga tetoni, nguro oni kini merako, nguno kumootoyi, bingoye nguno oriyingo.

¹⁸ Ngu naruno, Anutdo mande hamoo oorengo ero gosiyoyingo, ngu ngandiro eyingo.

No mera musiyoye kengeweroyingga, yunowero ingowonoku, ngu yoyokootowe, ene nguno ma uwanggo.

Ngu mandega ngu wesiyoro ero, ene oneya ewo? Ngu oni simoo bare enengo mande kootu inoro, ma keyoyingo. Oni nguro ngundiro eyingo.

¹⁹ Oni simoo bare nowoondoye hamoo ma teyingo, ngu muringga, ngunonggo, ene Anutro musiyoye kengeweroyingga, nguno ma uwanggo. Ero eyingo.

4

Anutro Oni Simoo Bare Kengeweroyi

¹ Noore nowoondonani hamoo teyingo, ngundo nguya, Anutdo kuri ngu musiyo kengeweroyingga ewokungga nguno oorowuwato. Ngu Anutro mande yanggango gosiyoyingongga ngu, ataga nguya hamoo oorengo ootooro, ene ngandiro eyingo.

Ye mete noro musiyo kengeweroyingga, nguno oorowuwanggo.

Asa, noore komo ingonda tero, Anut tanggeyimo oruwato. Noore nguya nowoondonani hamoo teyingo, ngu yokoro ngu, noore ngu musiyo kengeweroyingga, nguno ma oorowuwato.

² Noore Anutro mande keta mesarango, ngu ingootetoku ngu, kuri Yuda oni, ngu Igip mera yokoro, oni kini merako oorowuyingo, ngundo nguya, ngundiro ingoyingo. Anutro mandega ingoyingo, ene nowoondoyemo hamoo ma tetoyi, ngundo ene ma hoorooweyeroyingo.

³ Noorengo nowoondonani hamoo tero ngu, asa, noore mete enengo kengeweroyi musiyongga, noore damoni yero, nguno oorowuteto. Kuri, Anutro mandeno, ene ngandiro eyingo.

No eneya sanggiri urungga tero, mande hamoo oorengo ero, gosiyowono. No musiyo kengeweroyingga, yunowero ingowonoku, ngu yoyokootoowe, nguno ma uwanggo. Ero eyingo. (Sam 95:11)

Amana damoni yeyingo naruno, Anutdo oo bidodo yemukoro yokoyingo.

⁴ Anutro mandeno, sa kandegura gidemboro erayaga nga, nguro onindo ngandiro eyingo.

Sa kandegura gidemboro guranangge, nguno Anut, enengo ko oo bidodo temukoro,

sa kandegura gidemboro erayaga, nguno kengeyingo. Ero eyingo. (Yenisis 2:2)

⁵ Anutro mandeno, mande gura nguya eyingo. No musiyo kengeweroyingga yunowero ingowonoku, ngu yoyokootowe, nguno ene ma uwanggo. Ero eyingo.

⁶ Yuda oni koretero Anutro mande keta mesarango ingoyingo, ene nowoondoyemo hamoo ma tero keyoyingo. Ngundiro nguro, ene ngu kengeweroyi musiyongga nguno ma oorowuyingo. Ene Anutdo kengeweroyi musiyongga, nguno oni gidarega nangge uwanggo. Oni nowoondoye hamoo tetenggoku, ngundo nangge mete ngu musiyongga, nguno uwanggo.

⁷ Nguro, Anutdo ingoro, ene naru gura ko rogo tewo. Ene naru ketangga, ngu ataga, ero ewo. Kurimi, dagoma oowooyingga yokoro, Anutro mandeno, Anutro Yukani, ngundo Dewitya ngandiro etoni, nakangoyingo.

Ataga ye Anutro mande ingowero ngu, ye ingonduduye nowoondoye yanggango ma gosiyowero. Ero eyingo. (Sam 95:7-8)

⁸ Kuri, Yosuwando kengeyingo yunootoni ngu, asa, kootuyisina, Anutdo sa gura ma ero yunowo.

⁹ Nguro ngu, Anutro oni simoo bare kootuyisina, ngu kengeweroyi nguno oruwanggo. Anutdo enengo ko temukoro yokoro, sa kandegura gidemboro erayaga, nguno ene ngundiro kengeyingo.

¹⁰ Oni simoo bare Anutro kengeweroyi musiyomo oororo ngu, enengo ko bidodo yokomukowanggo. Kuri, Anutdo, enengo ko kinitetoni ngu, ene

nguya kengeyingo.

¹¹ Arisa,, noore ngu kengeweroyi musiyongga, nguno oorowuweroyimboro nguro hahangero, ko yanggango tero oororo, nguno kengeweroyi musiyomo uwato. Ye komo ingonda teyi! Ye Anutro mandeni ma kootu inowero, Yuda onindo kuri mandeni ma keyoyingo, ye ngundiro ma tewero. Ye ngundiro tero ngu, Anutro kengeweroyi musiyongga, nguno ma uwanggo.

¹²⁻¹³ Anutro mande ngu yanggango oorengo, ene mete noorengo muri biyomi ngu yowoorengootoni, keta tunootete. Noore ingootetoku, duge pirungga kuningo, gide gide, ngundo oo gome doongooweroyi. Ene ngundiromu, Anutro mandeni, ngundo duge pirungga kuningo, ngu dagate. Anutro mandeni, ngundo mete noorengo nowoondonani, ingondudunani, newende oorengo ngu sanggawete. Ene ngundiro sanggawetoni, noorengo ingondudunani bidodo, ko noorengo murinani tetetoku, ngu wirikoro bidodo tunootemukowa. Noore ngu hamoo oorengo, oo gura Anut doongeyimo ma oongoowato. Kini, oo bidodo merakoo ngano oorooteku ngu, ko noore moondenanimoo oorooteku, ngu nguya, Anut enengombo ngu bidodo ingomukoote. Ngundiro nguro, emegogo Anut enengombo noorengo murini tetetoku ngu, bidodo enendo wirikoyerowa.

*Yisas Ngu Noorengo Anutno Wooro Yeyingo
Oni Kundingiyi, Nguro Tabango Urungga*

¹⁴ Arisa, noore Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga ootooro, ene sambo ende newendemo oorero, Anut tanggeyimo, nguno oorote. Ngu oningga ngu, Yisas Anutro Nangoni. Ngundiro nguro, nowoondonani hamoo teyingo mandega, ngu wesiyoro eroroote-toku, ngu yanggango dowoowato.

¹⁵ Ngu Anutno Wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ootooro ngu, ngundo mete noorengo kowuri koorowootetoku, newendemo ingoro, noorengo nowoondoyi teyunororoote. Towootowoo gura gura nooreno tunooteteku, ngundiro nangge, eneno nguya merako oruwokuno, towootowoo gura gura ngundiro tunooteyingo. Ngundiromu, ene weti mbumbuwa ma teyingo.

¹⁶ Ngundiro nguro, noore Anut Simbunani, tanggeyimo oorowuweroyimboro ma sosorewato. Anut, enengo nowoondoyini ko sumangeni noore yunoweroyi, nguro ngu, noore komo eneno oororo, ngu oo erayaga ngu yowato. Ngundiro tero ngu, noore kowuri yoro oodooye ngu, enengo nowoondoyi, ngundo hoorooweyerowa.

5

Noorengo Anutno Wooro Yeyingo Oni Kundingiyi, Nguro Tabango Urungga, Ngundo Noore Ko Yoyowa

¹ Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi nguro tabango urungga, ngu rogo teweroyi, nguro muri ngandiro. Anutdo oni rogo tero, enengo kono

yoyetoni, oni simoo bare hoorooweyeroyimboro, oo gura gura kingo Anut inoro, ene wooro kundingiyi, noorengo weti mbumbuwa andangeweroyi, eneno yeyingo.

² Ngundiro oningga ngu, ene Anutno newende hamoo teyingo, naru gura yanggango kini nguro, ene muri biyomi tewo. Ngundiro nguro, ngu oningga, ngundo oni muri biyomi tero, metemi ero ingootenggoku, nguro ene mete nowoondoyi teyunowa.

³ Ngundiro nangge, ngu oningga ngu, ene nguya weti mbumbuwa tetoni, ene komo koretero, enengo weti mbumbuwa ngu andangero Anutno wooro yerogogo, asa, oni simoo barero weti mbumbuwaye, nguro Anutno wooro kootu yewa.

⁴ Oni gura enengombo enengo oowooyi okooro, ngunonggo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi nguro tabango urungga, nguro kongga ngu, enengombo rogo teweroyi, ene ereremo kini. Anut enengombo, ndawu oninggado ngu kongga tewero ingooteku, ngu rogo tete. Ene kuri, Eron oningga, wooro yeweroyi oni kundingiyi nguro tabango urungga rogo teyingo, ngundiro.

⁵ Nguro ngu, Krayis nguya, enengombo oowooyi okooro, Anutno wooro yeweroyi kongga, enengombo ma rogo teyingo. Kini, Anutdo Yisas oowooyi okooro, ngandiro eyingo. Ge nenengo nangone, ataga, no gengo awangge tunooteteno. Ero eyingo. (Sam 2:7)

⁶ Anutro mande bungonggano, ene Krayis oowooyi bingami okooro nguya, ngandiro eyingo.

Suwooyi sano, ge Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, sugi sugi oodoyi, kuri no Mekisedek rogo tetoowe, ko tewoku ngundiro. Ero eyingo. (Sam 110:4)

⁷ Yisas merako oruwokuno, ene Anutno kira yanggango ero sendoro, sumoo inoro nguya tetoni, nguro Anutdo ngu kumoongga nguno yanggango inoyingo. Ene enengomboro ingowoku, ngu ene Anut newendemo oodoni, nguro Anutdo enengo kira teyingo, ngu ingoro ene hooroowetoni, ene kumooweroyi, nguro ma sosoreyingo.

⁸ Ene Anutro Nangoni oorengo. Ngu hamoo. Ene merako oruwokuno ngu, ene ogingo ingoro, ene kumooyingo. Ndadiro nguro, Anutdo rogo teyinoro, ene ngundiya kumooni ero eyingo. Nguro enengo mandeni keyoweroyi muringga, ngu etungoyingo.

⁹ Yisasdo Anutro ko rogo tero inoyingoku, bidodo temukoro ngu, ene oni nenengo oorengo tunoote-toni, oni simoo bare enengo mande ingoro keyootenggoku, ngu hoorooweyeroro, ko yoyowa.

¹⁰ Nguro ngu, Anutdo Yisas wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, rogo tero, ene kuri Mekisedek rogo teyingo ngundiro. Eyingo.

Noore Krayisro Nowoondonani Hamoo Teyingo Ngu Ma Yokowato. Nguro Ingonda Tewato!

¹¹ No ingondudu oowooyingga Mekisedek, nguro mande yeno wesiyoro ero, nakangowero. Ngundiro mandega ngu yeno tunoo wesiyoro

eweroyimboro, no nguro oore erewero ko biyomi tetoowe, ngundiro, naru oowooyingga ye sodeyebo nangge mande ingoro, yoro nowoondoyemo ma siriyootenggo.

¹² Naru pirungga, ye Anutro mande damoni ingootoyi, nguro nowoondoyemo ma uyingo. Yo, yendo oni gidarega Anutro mande damoni etuyerooyi, watayi teyingo. Ene ye enengo mande damoni nguro oni gidarega gome nenengo etuyeroweroyi nguya ereremo kini. Ngundiro nguro, oni gidaregado ye etuyerowanggo. Ngu ngandiro. Ye oowari yanggango ma nero, nguro ye nono nangge mete nererootenggo.

¹³⁻¹⁴ Oni gura oowari ma nero, ene nono nangge neteku ngu, ene oni buniyo bodaga nonono ngundiro. Buniyo bodaga, ngundo ene oo biyomi, metemi teweroyi, ene watayi kini. Oni kuri urungga tero ngu, ingondudunimo oo biyomi metemi nguya, wirikoro ingoweroyi nguya, urungga tewa. Ngundiro nguro, oni enengo newendemonggo ndawu ooga ngu biyomi, ko metemi teweroyi, ngu wirikoro gome ingootenggo.

6

Noore Nowoondonani Hamoo Teyingo, Nguro Ko Yanggango Tero, Yanggango Dowoowato

¹⁻² Arisa, naru bidodomo, noore Yisasro mande damoni nangge, ngu ma ereruwato. Ngu ngandiro. Nowoondoye yowoorengoro muri bidodo, oni ma hoorooweyeroweroyi, ngu bidodo kootu inoweroyi, nguro muri, Anutro

nowoondoye hamoo teweroyi, nguro muri; sono kundingiyi gimuweroyi gura gura, ko kandeye Kristen oni tabayemo yetoyi kumana yoweroyi, nguro muri; oni kumooyingo, nguro muri; oni weti mbumbuwadodo Anutdo wirikoyeroweroyi, nguro muri; ngu bidodo Anutro mande damoni nangge. Nguno ngu, noore ngu ingonduduwooro wesiyoro, naru bidodomo, ma ewato. Kini, noore komo Kristen oni simoo bare nenengo tunootero, nowoondonani hamoo teyingo, ngu yeyi yanggango yero, Anutro oowari nenengo yanggango yunoweroyi, ngu newato.

³ Yo, ye ngu oo ngu kuri ingootenggo. Ngundiro nguro, ye komo meyeya, Anutdo oo gidarega ye etuyerowero tetoni, ye ngu gome oorengo ingoro nguro ingondudu tewanggo.

⁴ Kristen oni yowoorengoro, enengo nowoondoye hamoo teyingo, ngu yanggango dowooyingo, ngu ooga ngu kootu inootoyi ngu; arisa,, ndawu oorega oodoni, ngundo hoorooweyerootoni, enengo weti mbumbuwa nguro ingoro, ko newende yowoorengowa? Kurimi, oni nowoondoye hamoo tero, ngu Anutro mande ingoro ngu, nowoondoyemo ingootoyi hamoo oorengo tetoyi ngu, Anutdo enengo Yukani, bayetero yunoyingo. Anut kootu inoro, ko Yuka Kundingiyimbo oo bayetero yunoyingoku, ngu bidodo kootu inootoyi, nguro ogingo urungga yunowa.

⁵ Ngundiro, oni ngu nowoondoyemo ene kuri ingootenggoku ngu, Anutro mande ngu gome oorengo. Oni ene Yuka Kundingiyimbo sunggi gura gura etuyerootoni kenootenggoku, naru

wengamo, Anutdo oo bidodo sobowooweroyi narungga, nguro etuyeroyingo. Ene Yuka Kundingiyimboru yanggangoni nowoondoyemo kuri ingowonggo.

⁶ Ngundiro oni ngu, nowoondoye hamoo teyingo ngu yokoro, Anutro mande kootu inootoni ngu, asa, ene ko omburo nowoondoye yowoorengoweroyi, ooreni gura kini. Kini, ene ngundiro muri tetoni ngu, ene Anutro Nangoni yoro, de omukondino sanggawero ko ureyi kumooweroyi, ngundiro. Ene Yisas yoro de omukondino boorowootoyi, onindo yomooyi-noro mande kootuyisina ko etenggoku ngundiro.

⁷ Oni simoo bare ene mera ngundiro. Sono omburo kono simoo baredo oowari miwonggoku, nguno sorerootoni ngu, asa, Anutdo ngu kono meranggaku, kumana inoro yeni, oowari gome enggeyingo.

⁸ Kono ngu, so biyomi sanggiridodo, ngu nangge ooretoni ngu, ngu ngandiro, Anutdo kumana biyomi inoro, nguro toongooro kawa.

⁹ Ye noro Kristen dobookurine oorengo, no nga mandega nga yengo nakangootenoku, nga ingoya, ye ingonda teyi! Ene noore yengo nowoondoye hamoo teyingo, nguro kowuri ma ingooteto. Ye mera gomenggano oowari gome ooreteku ngundiro. Yengo nowoondoye hamoo teyingo, ngundo nguya, ngundiro gome enggewa. Noore ingootetoku, Anutdo ye hoorooweyeroro, ko yoyowa.

¹⁰ Ene Anutdo muri nenengo nguno, oni simoo bare bidodo wirikoyeroote. Nguro ngu, yendo ko yanggango tero, nguno Kristen oni simoo bare

hoorooweyeroro, nowoondoyi teyunowonggoku, ko ataga nguya, teyunororootenggoku, nguro nguya Anutdo ma kabeyerowa.

¹¹ Nowoondone bidodo yanggango yetoowe, yengo nowoondoye hamoo teyingo, ngu komo yanggango dowooya, nguro ko yanggango teya, Anut omburo ko yoyoweroyi, nguro hahangeya sobowooya oriyi. Ye komo ngundiro nangge tero, oororo naru wengamo.

¹² Nowoondone bidodo yanggango yetoowe, nowoondoye hamoo teyingo, ngu yanggango yeya, Anutro ko tewero, Anut omburo ko yoyoweroyi, nguro hahangeya sobowooyi. Nondo ye nga oningga, ngaro muri gome tetenggoku, ngandiro tunooteyi ero ingooteno. Ye ngundiro tero ngu, arisa, Anutdo oo bidodo yunowero mandeno ero gosiyoyingo, ngu yororootenggo.

Hamoo Oorengo, Anutdo Mandeni Ero Gosiyoyingo, Ngundiro Teyingo

¹³⁻¹⁷ Onindo oni guraya hamoo oorengo mande gosiyowero ngu, ene Anut oowooyi yoro ngu ero teyingo. Ngundiro tero ngu, asa, oni mande gosiyoyingonggaku, enengo mandeninggaku yeni oororo yanggango yetoni, oni gurado mandega, ngu ureni uwa. Kuri, Anutdo noore, enengo simoongo, hoorooweyeroweroyimboro mande eyingo. Ene nooreno mande rogo teyingo ngu, ma toongoowa. Nguro ngu, enengo mande ngu yanggango inoro, hamoo oorengo, sorumi ngundiro eyingo. Anutdo Ebarahamno mande ero gosiyoyingo ngu, enengo oowooyimonggo hamoo oorengo, ero eyingo. Ngundiro nguro, oni

gura oowooyimbo Anut oowooyi dagaweroyi er-
eremo kini. Anutro mandeno, Anut Ebarahamya
ngandiro eyingo.

No geno mande gosiyoyingo, ngu ngandiro.
Hamoo oorengo, no ge kumana gunoro, osi
sambage nguya oowooyingga gunowano,
ero eyingo. (Yenesis 22:17)

Nguro ngu, Ebarahamndo Anutro mande gosiy-
oyingo, nguro ene torige ootooro, ma sureyokini
yeyingo. Ngundiro nguro, Anutdo eneno mande
ero gosiyoyingo ngu temukoyingo.

¹⁸ Anutdo hamoo mande sorumimonggo ero,
noorengo nowoondonani yanggango teyinowero,
nguro oni oo eraya yunowoku ngu ma yowooren-
goro yokowa. Ngu ngandiro: sorumimonggo
nguya eyingo. Ene kumana yunowero ewoku
ngu, hamoo oorengo. Anut ene kundingiyi
oorengo, ene godange nguya, ma ewa. Ngundiro
nguro, noore kendutero Anut tanggeyimo sodedo
oorowutooye, ene hoorooweyerowero sunggi
mande ewoku, ngu sobowooro torige oodooye,
oo bidodo yunowero ewoku ngu, enengo naruno,
engge ngundiro nangge, noore teyunowa.

¹⁹⁻²⁰ Ngu ngandiro, nonggini ngu, nonggini
gura woorogongoro yangga ngu yanggango in-
oote. Ngundiro nangge, noore Anut sobowooro,
torige ootooro, enendo sunggi mande noorengo
ewoku, nguro nowoondonanimoo hamoo tetoni,
yanggango teyinowa. Ngundiro nguro, Yisas,
noorengo weti mbumbuwaro kumoowoku, ene
noorengo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi,
nguro tabango urungga tunootero, nguro ene
musiyo kundingiyi oorengo sambono oorooto.

Ene nguno uro, noore kawararayerooni, noore Anut tanggeyimo oorowuwato. Ene noorengo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga tunootero, sugi sugi ngundiro ko tero oruwa. Ngu Mekisedek oningga, Anutno wooro yero oruwoku, ngundiro.

7

Mekisedek Ngu Anutro Wooro Yeyingo Oni Kundingiyi Nguro Tabango Urungga, (Het Pris)

¹ No Mekisedek, Anutno wooro yeweroyi oningga, nguro mande gidarega yeno ewero ingooteno. Mekisedek ngu, Selam ende, nguro ende oni sobosobo koreteyingo. Anutro murini gome oorengo, ngundo oni bidodoboro muriye dagate. Anut enengombo Mekisedek rogo tetoni, enengo wooro yeyingo oni Kundingiyi, nguro tabango koreteyingo, nguno tunooteyingo. Kurimi oorengo, Ebarahamndo enengo oniya, ende namoraya nguro oni sobosobo koreteyingo, enengo oni oowooyingga nguya ebe utoro, yutoro yowoowetoni satoyi, ene yade yade, ende oorowuwero, oorowutoyi, asa, Mekisedek oororo, Ebaraham kenoro kumana inoyingo.

² Ngu naruno, Ebarahamndo ebeno oo sitowi gasiyoro yomukoyingoku, ene wata kande eraga ngu teyingo, nguromu wata guranangge, Mekisedek inoyingo. Mekisedek oowooyi nguro muri damoni ngandiro, ko nenengo gome teweroyi, nguro tabango. Selam oowooyi nguro damoni ngandiro, imakeyingo. Ngundiro nguro, Mekisedek Selam ende nguro tabango koretero

rogowooyingo. Nguro ngu, ene nowoondoye yeyi ayibiyi ingoweroyi, oni tabango.

³ Anutro mande nakayano, Mekisedek ewenemi, osi sembeni nguya, nguro bisiyoyingo naruni, ene ma nakangoyingo. Ngundiro nguro, noore nguya watayi kini. Nguro ngu, noore Mekisedek nemimbo bisiyoyingo naru, ko enengo kumooyingo naru nguya, noore watayi kini. Ene Anutro Nangoni ngu, ngundiro ootooro, ngunonggo suwooyi sano, ene Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga ooroote.

⁴ Ataga noore ingootetoku, Mekisedek oni urungga Ebaraham, oni urungga oorengo, noorengo sambanani, ngundo ebe ureyingo naruno, ene oo sitowi gome gomemu yomukoro, gasiyoro ombuyingoku, nguromu kande eraya wesoooro, nguromu guranangge Mekisedek inoyingo.

⁵ Mosesro mamana mandeno, Anutdo Liwayi, ko enengo osisembeni gidega rogo tetoni, Pris, wooro yeyingo oni tunooteyingo. Iserel oni bidodo enengo oo sitowiyeku wata kande erayagaku tetoyi, oorooteku, nguromu guranangge nangge, Pris onindo Liwayi sembeni wesoooro, gide ene yunoyingo. Iserel oni bidodo Ebarahamro osisembeni ooroote ngoku, ngundo ene komo oo ngu wesoooro, Liwayi oni naru bidodomo, ngu yunororuwanggo.

⁶ Liwayi ngu Mekisedek osiyi kini. Nguro ngu, Mekisedek ene oo kande eraya nguromu guranangge, Iserel onindo yetenggoku, ngu gumi yoweroyi, nguya kini. Ngu hamoo. Ene

Ebarahamndo ebe ureyingo naruno, enengo oo sitowi wata kande eraga teyingoku, yomukoro, ombuyingoku, nguromu ene wata guranangge Mekisedek inoyingo. Ngundiro tetoni ngu, Mekisedek, ngundo Ebaraham kumana inoyingo. Ebaraham, ene Anutro mande ero gosiyowoku, ngu yoyingo oni, nguro ene oowooyidodo ooroote. Ngu hamoo, Mekisedekdo ene kumana inoyingo.

⁷ Oni kumana yooteku, nguro oowooyi ngu ameno. Ene noore ingootetoku ngu, Mekisedek oowooyi, ngundo Ebaraham oowooyi dagate.

⁸ Liwayi, ko, enengo osisembeni Anutro wooro yeyingo oni oorootenggo. Ene nguya kumooweroyi oni, oni songo kumootenggoku, ngundiro oorootenggo. Nguro ngu, ene Iserel oniro oo sitowi wata kande eraya tetenggoku, ngu guranangge yootenggo. Ene Mekisedek nguya, nguro oo sitowi guranangge yowoku ngu, Anutro mandeno ene ngandiro eyingo, nguro ene keta ooroote. Eyingo.

⁹⁻¹⁰ Liwayi ma tunooteyingo naruno, nguno Ebarahamndo oo gumi Mekisedek inoyingo. Ngu naruno, ene kuri ngu oo kande erayaga, nguromu gura Mekisedek inoyingo ngu, ene kuri Liwayi oowooyimo inoyingo. Liwayi nguro soweni, ngundo Anutno wooro yeweroyi kongga ngu kootu hamoo tunootewa. Ngu muringga ngu, ngundiro tero, yade yade oororo, Liwayi oniro naruno nguya, ngundiro teyingo.

*Yisas, Ngu Anutro Wooro Yeyingo
Oni Kundingiyi, Ngu Mekisedek Ngundiro*

Tunooteyingo

¹¹ Kuri oni simoo bare Mosesro mamana mande ngu yootoyi, ngu mamana mande ngundo ngandiro eyingo. Liwayi osisembeni ngu Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi ngu kongga ngu dowooro tewonggo. Nguro ngu, Liwayi osisembeni oni, nguro Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi kongga, ngundo oni simoo bare yoyeyi, Anut doongeyimo, ene gome tunootewanggoku ngu, asa, ndadiro nguro, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi ngu kootu tunootero, Mekisedek ngundiro, ko Eron ngu ngundiro kini? (Eron ngu Liwayi nguro osiye).

¹² Ngundiro nangge, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro ko murini kurimi ngu yowoorengoro, wooro yeweroyi murini keta tunootetoni ngu, asa, mamana mande Anut doongeyimo nenengo tunooteweroyi, nguro muri nguya yowoorengoro keta tunootewa.

¹³⁻¹⁴ Noore bidodo kuri ingootetoku, noorengo Oo Bidodo Simburi Simbunani Yisas, ngundo Yuda oni soweyemonggo tunooteyingo, Liwayi soweyemonggo kini. Nguro ngu, Mosesndo kuri ingowoku, ngu Anutdo Liwayi soweyemonggo nangge, ngu Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro koyengga ngu rogo teyingo.

Yisas, Anutro Wooro Yeyingo Oni Kundingiyi, Ngu Mekisedek Ngundiro

¹⁵ Asa, nga mande muringga nga, noore tunoo ingooteto. Ataga, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi keta gura tunootewoku (ngu Krayis), ngundo Mekisedek ngundiro tunooteyingo.

¹⁶ Mosesro mamana mandeno ngu rogo ma tetoyi, Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi ngu ma tunooteyingo. Kini, Keta sugi sugi oorooteku, nguro yanggango (Anut), ngundo yeni, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, tunooteyingo.

¹⁷ Anutro mandeno ene nanganimboro, ngandiro eyingo.

Suwooyi sano, ge Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi oruweroyi, ngu Mekisedek ngundiro. Ero eyingo. (Sam 110:4)

¹⁸⁻¹⁹ Mosesro mamana mande kurimi ngu yanggango kini, nguro engge gome ma tunootero, oni simoo bare hoorooweyerootoni, nenengo ma tunooteyingo. Nguro ngu, Anutdo andan-gero yokoyingo. Anutdo noorengo oore gura goosooyunowoku, ngu gome oorengo. Ngu Mosesro mamana mande ngu dagatoni, ngu ooregano, nguno noore Anut tanggeyimo, mete oorowuwato.

²⁰ Ene ataga ngu, noorengo oore keta gura tunootete. Anutdo Yisas wooro yeyingo oni kundingiyi rogo tero ngu, mande hamoo oorengo eyingo. Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, kurimi ngu ngundiro kini. Anutdo mande hamoo oorengo sorumimonggo kuri ma etoni, ngundo enengo wooro yeyingo oni kundingiyi, ngu yeni tunooteyingo.

²¹ Ngundiro nguro, Anut enengombo mande hamoo oorengo sorumimonggo ero, Yisas wooro yeyingo oni kundingiyi yetoni, tunooteyingo. Anutdo Yisasya, ngandiro eyingo.

No, Anut Oo Bidodo Simburi, geno mande hamoo oorengo gosiyoyingo, ko nondo oo gura ma

tewano. Ge, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, sugi sugi oruwa. Ero eyingo. (Sam 110:4)

²² Ngundiro nguro, noore ingowato. Yisasro sunggi mande keta gosiyoyingongga, ngu hamoo oorengo, Yisasdo sunggi mande gosiyoyingo ewoku, ngu bidodo temukowa. Ngundo mande kurimi gosiyoyingongga, ngu dagate.

²³ Kuri, oni Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi oowooyingga oriyingo. Oni kumooweroyi muri ngu eneno oruwoku, nguro ene sugi sugi ko teweroyi nguya kini.

²⁴ Ene Yisasdo ngu ketangga, nguno sugi sugi oruwa. Enengo koni nguya sugi sugi oruwa. Oni gurado Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, Yisas ngundiro, ma tunootewa.

²⁵ Ene ngundiro nguro, ataga, ko kootuyisina nguya naru bidodomo, Yisas ene mete oni simoo barero weti mbumbuwa andangemukoro yokoro, ene ko yoyowa. Ataga, Yisasdo suwooyi sano sambono ootooro ngu, ene Anutro oni simoo bare hoorooweyeroni ero, kirano ero, yenggonangoro oodoni ngu, oni simoo bare Yisasro nowoondoye hamoo teyingo ngu, ene mete Anut tanggeyimo omburo, eneya sugi sugi oruwanggo.

*Yisas Anutro Wooro Yeyingo Oni Kundingiyi
Noore Hoorooweyeroweroyimboru*

²⁶ Ene Yisas noorengo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga. Ngundo noorengo kowuri gura gura ngu bidodo hoorooweyeroweroyimboru, Yisas ene kundingiyi ootooro, ngunonggo ene weti

mbumbuwa gura ma tero, enengo newendemo oyimo ma ooroote. Ene merako oni weti mbumbuwadodo nga ngundiro kini. Kini, weti mbumbuwa nguro murini, ngundo ene ma dowoote. Ene sambo endemo oorero, Anut tanggeyimo ooroote.

²⁷ Kuri naru bidodomo, sa naru guranangge nangge, Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ngundo koretero enengo weti mbumbuwa, nguro Anutno wooro yero, ko kootu oni simoo barero weti mbumbuwa andangewero wooro yeyingo. Yisas ene ngu oni ngundiro kini. Kini, Yisasdo noorengo mbumbuwani teyingoku, nguro enengombo enengo goweyi yero, Anutno noorengo wooro yeyingo. Ngu wooro yeyingongga ngu, Yisasdo naru gurananggemo yeyingo. Naru gurananggemo, wooro yero teyingongga, ngundo naru bidodobo ro nguya teyingo.

²⁸ Kuri Mosesro mamana mande, ngundo oni rogo tetoni, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ngu tunooteyingo. Ngundiromu, ene merako oni, nguro nowoondoye hamoo teyingo nguro yanggangoye kini. Anutdo Mosesro mamana mande kuri rogo tetoni, tunooteyingo. Ene kootuyisina, enengo nangoni kirarongo ngu hamoo oorengo, mande sorumimonggo ero gosiyootoni eneno wooro yeweroyi oni kundingiyi, nguro tabango urungga tunooteyingo, ngundo biyomi gura ma teyingo, nguro ene rogo teyingo. Nguro ngu, ene mete noorengo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi

nguro tabango urungga, sugi sugi oruwa.

8

Yisas Noorengo Anutno Wooro Yeyingo Oni Kundingiyi Nguro Tabango Urungga

¹ Asa, nga mandega ngaro ewonoku, nguro damoni ngandiro. Ataga, noore Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ngu Yisas. Ene sambo endemo ootooro, ene ataga Anutro duridarini, ngu tanggeyimo, bibitero ooroote. Ene Anut kandeyi metemisina oowooyi bingamidodo teweroyi musiyongga, nguno ooroote.

² Ataga, Yisasdo Anutro musiyo kundingiyi oorengo, nguno Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, nguro koni ngu tete. Onindo yambo ya kundingiyingga ngu ma yetenggoku ngu, Anut enengombo yeyingo.

³ Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango ururu bidodo, ngundo oninonggo, oo gura gura kingo yoro mayero, Anutno inoro wooro yeyingo, nguro koye ngundiro teyingo. Noorengo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, Krayis, ene nguya, komo Anutno wooro yeyingo.

⁴ Ndadiro nguro, Yisas ene Liwayiro soweyemonggo ma tunootetoni ngu, Mosesro mamana mandeno, wooro yeweroyi, ko nguro eteku ngundiro, Yisasdo merako ngano ootooro ngu, ene wooro yeyingo kongga ngundiro, ngu ma tewa. Ndadiro nguro, ene merako ngano Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi oowooyingga,

Mosesro mamana mande keyoro, Anutno wooro yero, oo gura gura Anut inoyingo.

⁵ Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, merako ngano oorootenggoku, nguro koye ngu namoko Yisasro koni, yambo ya hamoo sambo endemo oorooteku, ene ngundiro kini. Noore nga mandega ingootetoku, ngu hamoo, ndadiro nguro, Mosesndo towimbo Anutro yambo ya kundingiyi yetoni ngu, Anutdo eneya ngandiro eyingo.

Ge ingonda te! Ge towimbo yambo ya kundingiyi yewero ngu, ge purimo oruwoku naruno ya gabogaboyi etunggerowonoku, ge komo ngundiya ye! Ero eyingo. (Eksodas 25:40)

⁶ Ene Yisasdo Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro ko teyingo. Enengo koningga, ngundo merako ngano, Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro koye, ngu hamoo oorengo dagayeroote. Ndadiro nguro, Yisasdo merako simoo bare nguya, Anutya kewooroyemo, kawarara tero oorooto. Nguno ngu, Anutdo sunggi mande keta ero gosiyoro noore yunoyingongga, ngundo sunggi mande kurimingga, ero gosiyoyingo, ngu hamoo oorengo dagate.

Sunggi Mande Keta Gosiyoyingo, Ngundo Sunggi Mande Kurimi Gosiyoyingongga, Ngu Dagate

⁷ Sunggi mande kurimi, ngundo oni hoorooweyeroweroyi, nguro yanggango kini, nguro ene Anutdo oo tero ewoku, ngundiro gome ma enggeyingo. Ngundiro nguro, Anutdo ngu

kenoro, ingoro yokoro, oni simoo bare merako, ngano oorootenggoku, nguno ene sunggi mande keta ero gosiyoro yunoyingo.

⁸ Sunggi mande kuriminggakuno, Anut ene ingooteku, Yuda oni simoo bare enengombo ngu keyoweroyi kini. Nguro ngu, Anutdo ene bungomo mande sanggawero eyingo. Anutdo oni simoo bare sunggi mande ketangga yunowero ingoyingo. Anutro mandeno, ngandiro ero nakan-goyingo.

Oo Bidodo Simburi Simbunani, ngundo eyingo.

Nga mandega nga, ye gome ingoyi! Kootuyisina naru gurano, no Iserel osisembeni, ko Yuda osisembeni, nguro sunggi mande ketangga ero gosiyoro yunowano.

⁹ Sunggi mande ketangga ero gosiyootenoku nga ngu, sunggi mande kurimingga gosiyoyingo, ngu Iserel osi sambaye yunoyingo, ngundiro kini. Kurimi, ene Igip mera yokootoyi ngu, nondo hoorooweyeroro, yodowooro, oore etuyeroyingo. Ngundiro tetoowe, ene noro sunggi mande ero gosiyoyingongga, ngu ma keyoyingo. Ngundiro nguro, no ene kootuyunoro yoyokooteno. Oo Bidodo Simburi ngundo mande, ngundiro eyingo.

¹⁰ Oo Bidodo Simburi ngundo mande gura eyingo. Kootuyisina, sunggi mande koreteroga kinitetoni ngu, no Iserel osisambaye, Yuda osisambaye, nguro mande ero gosiyoyingo, ngu yunowano. Nondo nenengo mamana mande, ngu enengo ingonduduyemo yero, nowoondoyemo nguya nakangowano. Ngundiro tetoowe ngu, asa, nowoondoye ngu metemi ingoro keyowanggo. Nondo enengo Anut oodoowe, ene nono yambo

mande teroruwanggo. Ene noro simoo bare tunootetoyi, nondo ene hoorooweyerowano.

¹¹ Ngundiro nguro, yengomo yengomo dobookuriye konebaye ma etuyerowanggo. Ye komo Anutro muri ngu ingoyi. Kootuyisina, ngu naruno, noro oni bidodo oowooyedodo, ko, oni oowooye kini, ngundo noro murine ngu gome oorengo ingowanggo.

¹² Nondo nowoondoyi teyunoro, enengo sumange teyunoro, weti mbumbuwaye andangeyunoro yokoro, enengo muri biyomi tetenggoku, ngu kabetyunowano. Eyingo. (Yeremayiya 31:31-34)

¹³ Anutno sunggi mande ketangga ero gosiyoyingo nguro etoni, ngu naruno, ene sunggi mande gura kuri ero gosiyoyingo ngu, ataga, ngu kuri biyomi ngundiro tunootete. Ngundiro nguro, ngu sunggi mande kurimminga ero gosiyoyingo, ngu kurimi oorengo tunooteyingo. Ngundiro nguro, naru bodaga nangge oode, ene kinitewa.

9

Merako Nguno Yambo Mande Teweroyi Nguro Muri, Ko Sambo Endemo Yambo Mande Teweroyi Nguro Muri

¹ Sunggi mande koretero ero gosiyoyingo nguno, Anutdo oni simoo bare yambo mande gidarega teweroyi, nguro mamana mande yunoyingo. Ene towimbo yambo ya yeweroyi, nguro muri nguya etuyerowo.

² Anutdo ngundiro etoni, Mosesndo towimbo yambo ya oo ewoku, ngundo ngundiro yeyingo. Ngu towimbo yambo yangga yeyingo, nguno

towi erayagobo pawangoyingo, ngu newendemo yeyingo. Towimbo yambo yangga ngu newendemo utoyi ngu, gumi koreteroga ngu oowooyi, ya gumi kundingiyi eyingo. Ngu ya gumi kundingiyimo, soru himi musiyomo ootooro, ko yaba gura ngu sanganimo oo manongoyingo kundingiyi, Anutno wooro yeweroyi, nguro musiyoro, eyingo.

³ Ya gumi newendemo nguno towi pirunggado wemboongeyingo. Ya gumi newendemo ngu oowooyi, musiyoro kundingiyi oorengo, eyingo.

⁴ Ngu musiyoro kundingiyi oorengonga, nguno wooro yeweroyi nombo kundingiyi musiyoro, ngu oruwo. Ngu nomboga oo wadori gomemu (gol), ngundo doobengoyingo, ngu musiyonggano, Anutno ndindingododo wooro gome yeyingo. Ngu musiyoro kundingiyi oorengo, nguno Anutro sunggi mande ero gosiyoyingo, nguro Pawus kundingiyi nguno oruwo. Pawus kundingiyingga oo wadori gome (gol), ngundo doobengoyingo. Pawus kundingiyi newendemo oo gidega nguno oorooteku: (gol) kumbega ngu newendemo oowari kundingiyi sambononggo ombuyingo, ngu oowooyi Mana ngu oodoni; Eronro usudogo dowootoni, ngunonggo didani ooreyingonggaku nguno oodoni; ko digi sosi erayaga, nguno Anut enengombo mamana mande nakangoyingo ngu; oo ngu bidodo Pawus kundingiyi ngu newendemo oruwo.

⁵ Sunggi mande ero gosiyoyingo, nguro Pawus kundingiyi, ngu sanganimo Anutro sambono oni gabogaboyari eraya, wireyari ebe dowoodowootero, Anutro duridarini etuyeroro

oruwori. Sambono oni gabogaboyi musiyongga ngu newendemo, Anutdo oniro weti mbumbuwa andangeweroyi nguro oo musiyo. Ene no ngu, oo nguro muri damoni wesiyoro tunoo eweroyi, anangu ereremo kini.

⁶ Ene towimbo yambo ya kundingiyi yeyingo, ngu gumi eraya, nguno oo ngu bidodo, enengo musiyomo musiyomo rogono oodoni ngu, arisa, naru bidodomo Anutro wooro yeyingo oni, yambo ya gumi koreteroga, nguno enengo ko teroruwonggo.

⁷ Nguro ngu, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ngundo dagoma guranangge nanggemo, tambu guranangge towimbo yambo ya nguro musiyo kundingiyi oorengo, nguno uyingo. Ngu naruno, wooro yewero nusako ureyingo, nguro sidu darowo yoro, musiyo kundingiyi oorengo nguno uro, koretero enengo weti mbumbuwa tewoku, ngu andangeweroyimboro, nguro Anutno wooro yero, ko kootuyisina oniro oo biyomi ma ingoro tewonggoku, nguro ene ngundiro wooro yeyingo.

⁸ Yudaro yowuru yano yambo mande teweroyi naruno, nguno yuka kundingiyi, ngundo gabogaboyi noore etuyeroyingo, noore oore gurano musiyo kundingiyi oorengo, nguno nenengo uro, Anutno yambo mande teweroyi, ereremo kini.

⁹ Towimbo yowuru yangga nguro mandeni damoni, ngu ataga naru ngaro oo gabogaboyi ngundiro. Kuri, towimbo yowuru yano nguno ene Anutno oo gura gura kingo inoro, ko wooro gura gura nguya, eneno yeyingo. Nguro ngu, oni Anutno yambo mande tewero ngu, ngu

muri kurimingga, ngundo oni nowoondoye gome sarayi oorengo, yeyi ma tunootewa.

¹⁰ Kini, ngu mamana mande kurimingga ngu goweye sobowooweroyi nangge. Ngu ngandiro. Nga mamana mande kurimingga nga ngu, ene oni simoo bare hoorooweyeroweroyimboro, Anutdo yunoyingo. Asa, kootuyisina, ene oore gome oorengo ketangga etuyerooni, eneya nowoondoye gobooro yero oruwanggo. Oowari ko sono mete neweroyi nguro muri, ene goweye sobowooweroyi nguro mamana mande; ko gome sarayi oorengo, Anut doongeyimo tunooteweroyi muringga, nguro mande nguya oorooto.

Krayisdo Enengo Situ Darowobo Noorengo Anutno Wooro Yeyingo

¹¹ Ene ataga Krayis ene noorengo Anutno, wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ene kuri ombuyingo. Ene merako ngano oo gome gome tunooteyingo, nguro wooro yeyingo oni tabango urungga. Ene ataga, Anutro towimbo yowuru ya nenengo oorengo, nguno noorengo ko teroroote. Ngu yambo ya neningongga, onindo ma yetoyi, ko merako ngano ma oorooto. Sambo endemo, Anutro yambo yangga oorooteku, ngundo merako, ngano yambo ya oorooteku, nguro muri ngu bidodo dagayerooto.

¹² Krayis ene sambo endemo yambo ya kundingiyi hamoo oorengo, nguno uro, musiyo kundingiyi oorengo, nguno oororo, ataga nguya, naru bidodomo oorooto. Ene noorengo weti mbumbuwa andangeweroyimboro wooro yewoku ngu, ene Bulmakawu, Meme nguro sidu

darowo, ngundo ma teyingo. Kini, enengo situ darowo nenengo wendoro, ngundo noorengo Anutno wooro yeyingo. Ngundiro tero, noore yoyootoni, nowoondonani hamoo teyingo oni ngu, eneya suwooyi sano sugi sugi oruwato.

¹³ Kuri, onindo enengo gowe ye sobowooweroy-imboro, nguro mamana mande toongootoyi, Anut doongeyimo, ene oni nenengo kini ootooro, yambo mandeno ma ombuwo. Ngundiro oni ngundo, Anutro wooro yeyingo oni, ngundo Meme sidu darowo yoro; ko Bulmakawu simoongo sidu darowo yoyingo. Ene Anutno wooro yeweroyi digi yawasa nguno yero, Bulmakawu duriyo yoro, nguno yero, katoyi, dero kinitetoni, ngu nombononggo ngu biruwo yoro, ko, nusako sidu darowo nguya yowuruwooro, oni sanganimu sosi yunoyingo. Nguro ngu, oningga, ngu ene Anut doongeyimo ko sarayi tunootero, ene mete yambo yano ko oororo, Anutno yambo mande tewa.

¹⁴ Kurimi ngu, Bulmakawu, Meme nguro sidu darowo, ngundo oni yoyeni, Anut doongeyimo sarayi tunooteyingo. Ngu hamoo. Arisa, Krayisro sidu darowo wendootoni, ngundo noorengo wooro yeyingo, ngundo kurimi oorega, ngu dagate. Yisas merako ngano oruwokuno, enengo endeyoyingo ngu nenengo oorengo ootooro, ene oo biyomi gura ma teyingo. Ngundiro nguro, Anutro Yuka Kundingiyi yanggangododo naru bidodomo oorootekungga, nguno Yisasdo enengombo enengo keta oruweroyi ngu inoro, noorengo Anutno wooro yeyunoyingo. Ngundiro nguro, enengo sidu darowo, ngundo gowe-

nani yomosiyoro, nowoondonani ingondudu ngu bidodo sonowooro, ko, oyimo oo biyomi teyingo, ngu nowoondonanimoo oorooteku, ngu bidodo andangeyunoyingo. Ngundiro tetoni ngu, noore, Anut doongeyimo, oni nenengo tunootero, noore Anut yangganganidodo oorooteku, enengo ko tero oruwato.

Krayisro Sidu Darowo, Ngundo Sunggi Mande Ketangga Ero Gosiyoyingo Ngu Yanggango Inoote

¹⁵ Ngundiro nguro, Krayisdo noorengo hoorooweyeroro kawarara teyunootoni, noore Anutya gobooro sunggi mande ketangga ero gosiyoyingo ngu tunooteyingo. Ene kuri kumooro, oni simoo bare ko yoyoro, enengo weti mbumbuwa bidodo andangeyunoro, kuri sunggi mande gosiyowoku, ngu ene sugi sugi oruweroyi, nguro kumana yunoyingo. Ene ngundiro tero, onindo muri biyomi teyingo, nguro sunggi mande kurimmingga, nowoondoyemo oruwoku, ngu bidodo andange yunoyingo.

¹⁶ Onindo kumooweroyi ingoro ngu, oni enengo oo sitowi ngu, yowero ingoro ngu, asa, ene ngu mandega so uyimo sunggi mande ngandiro nakangowa. Ngundiro nangge, ngu oningga ngu simoongombo ngu sunggi mandega ngu keyoro, awayemboro oo sitowi yowero ngu, arisa, onindo ngu komo gome ingootoyigogo, hamoo oorengo ngu oni ngu kumooyingo.

¹⁷ Oni kuri kumooyingo, arisa, kuri enengo sunggi mande ero gosiyoyingongga, ngu yanggango oorengo. Oni kuri sunggi mande ero gosiyoyingo, ngu keta oodoni ngu, arisa, ngu sunggi mandega ngu kingo oruwa.

18 Muri ngandiro nguro, ene oo nusako utoro, ngu sidu darowo moondoro, ngundo wooro yetoyi ngu, sunggi mande kuriminggaku yanggango yeyingo.

19 Mosesndo Iserel onino, Anutro mamana mande bidodo wesiyoro yunoyingo. Ngundiro tero, ene Bulmakawu simoongo, Meme nguro sidu darowo yoro, sonododo yowuruwooyingo. Sipsip uyi dagoyi yoro, digunonggo irosara oowooyi Hisop, ngudodo yowuruwooro gosiyoro, sidu daro sonono nguno yero, dowooro, Anutro mandeno (Buk) ko Iserel oni simoo bareno nguya, sogi oorongooyingo.

20 Ene ngundiro tero, eyingo. Ngu sidu darowoga, ngundo Anutro sunggi mande eyingongga, ngundo Anutro mande yanggango inootoni, oni simoo bare ngu komo keyootenggo. Ero eyingo.

21 Ngundiro nguro, Mosesndo sidu darowoku, Anutro towimbo yambo yano sogi oorongooro, ko yambo yaro oo teweroyi, yambo mande teweroyi, ngu bidodomo, ngundiro teyingo.

22 Anutro mamana mandeno, namoko oo bidodo komo sidubo sogi yunootoyi, ene Anutro doongeyimo, gome nenengo tunootetenggo. Nguro ngu, Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, ngundo sidubo ngu wooro ma yetoyi ngu, asa, Anutro oniro weti mbumbuwa ma andange.

*Krayisdo Wooro Yeyingongga, Ngundo
Noorengo Weti Mbumbuwa Andangewo*

23 Towimbo yowuru ya merako ngano oruwokungga, nguno oo bidodo yeyi sarayi yeweroyi muri tewonggoku, ngu sambo endemo oorooteku, nguro gabogaboyi ngundiro teyingo. Ene Anutdo wooro keta yanggango (Yisas) yeyingonga, nguro rogo tetoni, sambo endemo oo ngu sarayi tunooteweroyimboru.

24 Yambo ya merako ngano, oni enengo kandeyebo yetenggoku, ngu gabogaboyi nangge, yambo ya hamoo oorengo ngu, sambo endemo oorootu. Nguro ngu, Krayis ngu sambo endemo yambo ya oorengonga, oorooteku, nguno oorootu. Ngundiro nguro, ene Anut tanggeyimo ootooro, suwooyi sano ene oniro kawarara teweroyimboru, Anutya ootooro, ngunonggo noore hoorooweyeroweroyimboru.

25-26 Dagoma guranangge nanggemo, tambu guranangge Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, yambo ya nguro gumi kundingiyi oorengo newendemo uro, oo nusako sidu darowo yoro, Anutno wooro yeyingo. Ene oniro weti mbumbuwa andangeweroyimboru dagoma bidodomo, ngundiro teruruwonggo. Ene Yisas ngu woorongga naru oowooyingga, ngundiro ma teyingo. Kini, ene ataga sambo endemo nguro musiyo kundingiyi oorengo, nguno ootooro, ene oowooyingga ma yeyingo. Ene ngundiro suwooyi sano tero ngu, ene ogingo nguya suwooyi sano koorowooro oodoni, Anutdo amana sambo mera yeyingomo omburo, ko ataga nguya. Ngundiro kini. Ataga ngu, naru namoko wenga kini teweroyimo, nguno Krayis

tambu guranangge merako, ngano tunootero, enengombo Anutno noorengo weti mbumbuwa andangeweroyimboro, enengombo wooro yeyingo.

²⁷⁻²⁸ Oni simoo bare bidodo, tambu guranangge kumootoyi, kootuyisina Anutdo oni ko wirikoyerowa. Ngundiro murimo, Krayis tambu guranangge oni bidodoboro, weti mbumbuwa andangeweroyimboro, ene kumooro, oni simoo bare Anutno wooro yeyunoyingo. Naru wengamo ombutekuno, ngu ene noorengo weti mbumbuwa andangeweroyimboro ko ma tewa. Kini, kootuyisina, tambu erayagaku tunootero ngu, ene oni nowoondoye hamoo teyingo ngu, Yisas sobowooro oodoyi, omburo yoyowa.

10

Naru Gurananggemo Krayis Enengombo Anutno Wooro Yeyingongga, Ngu Naru Bidodoboro Yeyingo

¹ Yuda oniro mamana mande ngu oo gome kootuyisina tunooteweroyi, nguro gabogaboyi nange. Ene Anutno wooro yeyingo kurimingga ngu Anutro wooro yeweroyi oni ngundo ngu dagoma rogowooro simoo barero weti mbumbuwa andangewero wooro yeroruwonggo. Ene ngu wooro yeyingongga, ngundo oniro nowoondoye yeni, ma mete tewa. Hamoo oorengo kini.

² Ene mamana mande kurimingga, ngundo oni nowoondoye yeyi, gome metemi tunootetoyi, ko, oniro nowoondoye oyimo oo biyomi ingooteku,

ngu andangeweroyi mete tetoni ngu, asa, wooro gura yeweroyi koni gura nguya kini.

³⁻⁴ Ngundiro kini, dagoma guranangge nanggemo wooro ngu yetoyi, enengo weti mbumbuwa teyingo, ko ingororuwanggo. Bulmakawu simoongo, ko Meme sidu darowo, ngundo noorengo oyimo oo biyomi teyingo, ngu ma andangewa.

⁵ Ngundiro nguro, naru namoko Krayis ngano oniro mbumbuwaboro wooro yeweroyi nguro ombuweroyimboro, ene Anutno ngandiro eyingo.

Ge oniro wooro kurimingga ngu, ko oo kingo duwoo gunoyingongga, nguro ge ma ingoote. Nguro ngu, ge no gowene yeyi guradiro tunootetoni, merako oni goweyi ngundiro tunootewano.

⁶ Anutno wooro yeweroyi digi yawasa, nguno nusako karo, ko oo kingo duwoo inoweroyi gura nguya, oniro weti mbumbuwa andangeweroyi, nguro wooro yetoyi, ge nguro gome ma ingowa.

⁷ Ngundiro nguro, Anutno mandeno oni nakangoyingoku, Krayisdo Anutno eyingo.

O Anut, no ngano oodoowe, gengombo ko te, ero nunootoni, ngu no kongga ngu mete tewano. No gengo mandeno kuri noro nakangoyingo, ngundiro tewano. Eyingo. (Sam 40:6-8)

⁸ Yisasdo mande ewoku, ene Anutno ngundiro ko eyingo.

Gengombo oni mamana mandeno wooro yeweroyi, nguro muri yunootoyi,

ngundiromu, ge enengo wooro yeyingo ngu, geno yero, ko oo kingo duwoo ge gunootoyi, ge nguro gome ma ingoro, ngu teweroyimboru ma ingoote. Ene, gengo onindo, oo nusakobo wooro yeweroyi digi yawasa, nguno karo, oniro weti mbumbuwa andangewero wooro yetoyi ngu, nguro nguya, ge ma ingoote. Eyingo.

⁹ Ene mande gumi gura ko eyingo.

O Anut, no ngano ootooro, no ko gengombo teni ero, nunowaku ngu, no mete tewano. Ero eyingo.

Ngundiro nguro, Anutdo wooro kurimingga ngu yokoro, nguro musiyomo wooro keta ene Yisasdo yeyingo.

¹⁰ Ngundiro nguro, Anutdo wooro kurimi yeyingongga, nguro muri yanggangoni andangero yokootoni, Krayis enengombo wooro yeyingongga, ngundo wooro guraga nguro musiyo yoyingo. Ngundiro nguro, Yisas Krayis, ene Anutro ingondudu ngu keyoro, enengo goweyibo wooro naru guranangge, naru bidodoboro yeyingo. Ngu wooro yeyingongga, ngundo nowoondonani sonowootoni ngu, sarayi oorengo tunootetoni, ngundo noorengo oyimo bidodo tewootoku, ngu andangero yokootoni ngu, ataga, noore nenengo ootooro, noore mete Anutno yambo mande teroruwato.

*Krayis Enengombo Wooro Yeyingongga,
Ngundo Mete Noorengo Weti Mbumbuwa
Andangewa*

11 Kuri, Yudaro wooro yeyingo oni, ngundo naru guranangge nanggemo, ene dikaro, enengo ko wooro yeweroyi ngu teroruwonggo. Ene ngundiromu, wooro kurimingga yeyingo, ngundo oniro nowoondoye kurimingga, ngundo hahangero mbumbuwa teteku, nguro murini hamoo ma andangewa.

12 Ene Krayisdo naru gurananggemo, noorengo wooro yeyingo ngu, naru bidodoboro weti mbumbuwa andangewero teyingo. Enengo woorongga yeyingo, ngu temukoro ngu naruno, ene sambo endemo oorero, Anut tanggeyimo kandeyi metemi bingamidodosina bibitero oorooto.

13 Ene nguno ootooro, Anut sobowootoni, ngundo enengo mudi oni yoyeni, ene newendemo uro oruwanggo.

14 Nguro wooro guranangge yero, ene nowoondonani hamoo teyingo, nguro weti mbumbuwa naru bidodoboro andangeyunoro, nowoondonani sonowootoni, noore enengo tunooteteto. Asa,, ataga noore oyimo oo biyomi tetetoku, nguro ma ingowato. Ataga Yisasdo naru bidodomo, Anut doongeyimo, noore nowoondonanimu sarayi oorengo yeroroote.

15-16 Anutro mandeno, Yuka Kundingiyi, ngundo noore etuyerooni, Anutdo noore enengo rogoyero, enengo oni simoo bare kundingiyi oriyi. Yuka Kundingiyimbo nguya ngundiro eyingo.

Oo Bidodo Simburi, ngundo eyingo. Ngu narungga tunootewakuno ngu, asa, no eneno sunggi mande gura ero

gosiyoyunowanoku ngu, ngandiro. No nenengo mamana mande ene nowoondoyemo yetoowe keyootoni; ko enengo ingonduduyemo nguya nakangoyunootoowe, gome ingowanggo. Ero eyingo. (Yeremayiya 31:33)

¹⁷ Ene mande gura ko eyingo.

No enengo weti mbumbuwa bidodo teyingo ngu, andangeyunoro yokoro enengo oo biyomi tewonggoku ngu, no kabeteyunowano. Ero eyingo. (Yeremayiya 31:34)

¹⁸ Ene ngundiro nangge, Anutdo noorengo mbumbuwa andangeyunoro, kabetetoni ngu, arisa, weti mbumbuwaboro wooro yeweroyi koni kiniteyingo.

Noore Nowoondonani Hamoo Teyingo Ngu Yanggango Yero, Anut Tanggeyimo Oorooteto

¹⁹ Arisa, ye Kristen dobookurine, Yisas enengombo kuri wooro yeyingo, enengo sidu darowo wendoctoni, nguro, noore mete Anutro musiyo kundingiyi oorengo, ene oorooteku nguno uwero oni oni tero, ma sosorewato.

²⁰ Yo, Yisasdo, enengo goweyi noorengo weti mbumbuwanani andangeweroyi yunoyingo, nguro wooro yero ngu, ene noorengo oore keta yeyunootoni, noore mete nenengo Anutno oororo, musiyo kundingiyi oorengonggano, nguno oorowuwato. Yo, Yisasdo, noorengo wooro yeyunowoku ngu, ene oo gabogaboyi Yudaro yowuru yano, nguro musiyo kundingiyi oorengo, ngu towimbo pawangoyingo, ngu ngundiro. Enendo ngu towingga oomboongero,

noore yoyokootoni, noore mete newendemo uro, Anutno yambo mande nenengo tero oruwato.

²¹ Ngundiro nguro, ataga, noore Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, oorengo ooroote. Ene sambo endemo oorooteku, ngundo noore Anutro oni simoo bare nowoondonani hamoo teyingo, ngu soboyeroroote.

²² Yisasdo enengo sidu darowo noore nowoondonanimi wendoro, sonowootoni, sarayi yetoni, ngundo noorengo oyimo ingootetoku, andangeyunowa. Ngundiro nguro, nowoondonani Anutno gobooro yero, oo bidodo enendo teweroyimboro mande ero gosiyoyingo ngu, noore nowoondonani hamoo tetetoku ngu, ene komo ngundiro tewa.

²³ Noore Yisasro nowoondonanimi hamoo teyingo ngu, wesiyoro ero, nguro komo yanggango dowooro sobowooro, ootooro, nguro ingonduduye eraya eraya ma yowato. Ndadiro nguro, noore hamoo oorengo ingootetoku, Anutdo oo tewero mande ero gosiyoyingo ngu ingoro, ngu tewa.

²⁴ Noore komo dobookurinanimbora nowoondoyi teyunoro, hoorooweyerowero ko yanggango tero, enengo ingondudu yokutuyerootooye ngu, asa, ene nguya oni gidegaro nowoondoyi teyunoro, muri metemi ngu tewanggo.

²⁵ Noore Kristen dobookurinani nguya, yowuruwooweroyi muri, ngu ma yokowato. Oni songombo tetenggoku, ngundiro kini, noore ingooteto, Krayisdo ombuweroyi, naru ngu namoko ombute. Ngundiro nguro, noore dobookurinani nowoondoye yanggango yunoro,

nguro ko yanggango tewato.

Noore Ingonda Tewato, Anutro Nangoni, Ngu Ma Kootu Inowato

²⁶ Ene noore Anutro mande hamoongga kuri ingoro, nowoondonanimu hamoo tewootoku ngu, kootuyisina, noore ingondudunonggo endeyoro, naru bidodomo weti mbumbuwa tewatoku ngu, asa, weti mbumbuwa andangeweroyi wooro gura kini.

²⁷ Ngundiro tero ngu, ngundo Anutro mudi oni ootooro, asa, noore naru bidodomo, Anutro ndadiro uri biyomingga wirikoyeroweroyi naruno yunowaku, ko de nombo ma kumooweroyingga, nguno naru bidodomo yoodeweroyi naruno, nguro nguya sosorewato.

²⁸ Oni gurado, Mosesro mamana mande kootu inootoni ngu, oni eraya ngundi kabusa, ngundo kenoro, nguro ene bungomo mande sanggawero ero, asa, ngu oningga, nguro nowoondoyi ma tetoyi, ngu komo ureyi kumoowa.

²⁹ Nguro ngu, oni ene Mosesro mamana mande ngu kootu inoro ngu, ene komo nguro gumi kumoowaku ngu. Asa, oni ene ndawu oo muringga, nguno wooro yeweroyi ngu Anutro nangoni Yisas, ngundo noorengo weti mbumbuwa ngu kuri andangero, kootu inoro, nguro ngu, sunggi mande keta ero gosiyoyingo ngu. Yisasdo ngu noore yoyeni, oni keta gome nenengo oorengo kundingiyi, Anut doongeyimo yoyeyingo, nguro ngu, ene Anutro sumangeni Yuka Kundingiyimbo inowoku, ngu kootu inowaku ngu, asa, oniyooge, nguro gumi ndadiro biyomi oorengongga ngu

yowa? Hamoo oorengo, ogingo urungga sugi sugi yororuwa!

³⁰ Anutro mandeno, noore kuri ingootetoku ngu, Anutdo ngandiro eyingo. Muri biyomi onindo tetenggoku, nguro gumi teyunoweroyi ngu, noro ko nange, eyingo. No nenengombo uri biyomi, ngu gumi teyunowano. Anutdo mande gura nguya eyingo.

No nenengo oni simoo bare wirikoyerowano. Ero eyingo. (Dutoronomi 32:35)

³¹ Anut yanggangonidodo keta oorooteku, ngundo noore wirikoyeroweroyi, ngu oo urungga oorengo. Ngundiro nguro, noore komo sosoreyingo urungga tewato.

³² Ye koretero Anutro mande keta gome ingoro, nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu ko ingoyi. Ngu naruno, ye nowoondoye hamoo teyingo, nguro bine kowuri urungga yunootoyi, koorowootoyi, ene ye yanggango dikatenggo.

³³ Ngu naruno, ye oni simoo bare ye ke-wooroko dikaro, yengo nowoondoye hamoo teyingo, ngundiro nguro, ene ye mande biyomi yunoro, kowuri urungga nguya, yunootenggo. Naru gidegano, nguno oni gidaregado, Kristen oni kowuri yunootoyi ngu, ye kenoro Kristen do-bookuriye yeyoro, oororo hoorooweyeroyingo.

³⁴ Ye oni simoo bare, Yisasro nowoondoye hamoo teyingo, nguro ya biyomimo oriyingo, ngu yeyoro, nguro nowoondoyi teyunoyingo. Naru gidegano oni nowoondoye hamoo ma teyingo, ngundo yengo oo sitowi kingo sobibiyoro yootoyi ngu, nguro ye nowoondoye imakeyingomo oriya. Ndadiro nguro, ye kuri ingowonggoku, yengo oo

sitowi hamoo oorengo ngu, sambo endemo sugi sugi ooroote.

³⁵ Ngundiro nguro, ye Anutno nowoondoye hamoo teyingo yanggangongga ngu ma kootu inowero. Kini, ene yengo nowoondoyemo hamoo gome dowoororuwanggoku ngu, asa, nguro urini ngu urungga oorengo.

³⁶ Ene ye nowoondoye, Anutdo ko ero yunowoku, ngu tewero hahangero temukoro ngu, asa, oo bidodo Anutro mande ero gosiyoro, yunoyingo, ngu yowanggo.

³⁷ Anutro mandeno, ene ko yoyoyingo oni Mesayiya, nguro ngandiro eyingo.

Naru ootuwoo bodaga oode, oni merako ngano ombuweroyiga, ngu ombuwa. Ene naru pirungga ma sobowoowa.

³⁸ Anutro mandeno, Anutdo ngandiro eyingo. Noro oni gome nenengo ngu, noro newendemo hamoo tero keta oruwa. Enengo newendemo hamoo ngu, woosoro ko oorowuwaku ngu, asa, no nguro nowoondone biyomi yewa. Eyingo. (Habakuk 2:3-4)

³⁹ Ene ngandiro nguro, oni Anutno nowoondoye ero inootoni, yomburiyerowoku, noore ngundiro oni kini. Kini, noore oni nowoondonani hamoo tero keta oruweroyi, ngu sugi sugi yowato.

11

Nowoondoye Hamoo Teyingo, Nguro Muri Damenti

¹ Anutno nowoondoye hamoo teyingo, nguro muri ngandiro. Noore nowoondonani, Anutdo oo yunoweroyi ngu sobowooro, nowoondonani

yanggango dowoowanggo. Oo doongenanimbo ma kenootetoku ngu, nowoondonanimbo gome oorengo watayi tero, ingootooye ooroote.

² Oni kuri oruwonggoku, ngu Anutro nowoondoye hamoo tetoyi ngu, nguro Anut oni oni tewo. Eyingo.

³ Noorengo nowoondonani hamoo teyingo, nguno kuri ingooteto, kuri Anutdo etoni, oo sambono ngu tunooteyingo. Ngu naruno, ngu oo ngu ma tunooteyingomo, ene ngu oo ngu yetoni tunootetoni, ataga noore kenooteto.

Ebel, Inok, Ko Nowa

⁴ Ebel, Anutno newende hamoo tetoni, nguro ene Anutno wooro gome yeyingo. Ngu woorongga yeyingo, ngundo Keyinro wooro yeyingo, ngu dagaro gome tunooteyingo. Yo, Ebel newende hamoo tetoni, nguro Anutdo enengo wooro yewoku, nguro oni oni tero, ene oni nenengo ero eyingo. Ebel ngu kuri kumooyingo, ene enengo newende hamoo teyingo, ngundo ataga nguya, noore etuyeroote.

⁵ Inok, Anutno newende hamoo tetoni, nguro Anutdo ngu yoro sambo endemo oorettoni, ene ma kumooyingo. Anutdo, kuri ngundiro yootoni nguro, oni erewero ma kenoyingo. Kuri, Anutdo Inok yoro sambono ma ooreyingo naruno, Inok, ene Anutro ingonduduni keyootoni, nguro Anutdo, ene kenoro oni oni urungga teyingo.

⁶ Ene oni Anutno newende hamoo ma teteku ngu, ene Anutro ingonduduni nenengo ma keyootoni, nguro ngu, Anutdo ma oni oni tewa. Ndadiro nguro, oni Anut tanggeyimo oorowuwero ingoro ngu, asa, ene komo Anut keta

oorootekungga, nguro newendemo hamoo teya ngu, enengo ingonduduni bidodo, newendemo nguya bidodo, nguno dowoomomooni. Ngundiro tewaku, nguro Anutdo kumana gome metemi inowa.

⁷ Anutdo Nowano oo kootuyisina tunooteweroyi nguro etoni, ingoro, nguro ene newendemo hamoo teyingo. Ngundiro nguro, ene wanggo urungga oorengo tero, nguno, enengo bareyi simoongo tengakuriyi nangge yoyoro, wanggo newendemo uro, nguno gome oodoyi, sono tuwi urungga, ngundo ma yomburiyeroyingo. Yo, Nowa ngu Anutro newendemo hamoo tetoni, nguro Anutdo Nowaya oni nenengo eyingo. Yo, Nowaro newendemo hamoo teyingongga, ngundo simoo bare bidodoboro weti mbumbuwaye, ngu Anutdo ngu yootunoyingo.

Ebaraham

⁸ Ebaraham Anutro newendemo hamoo tetoni, Anutdo negongootoni, ene ende damoni yokoro, mera gura inowero ero inootoni, nguno toongewo. Ebaraham ngu Anutdo mande ewoku, ngu keyoro, enengo mera yokoro, yade yade toongeyingo ngu, ndawu meranggano toongeweroyi ngu, ene ma ingoyingo.

⁹ Ene newendemo hamoo tetoni, Anutdo merangga inowero mande ero gosiyowoku, nguno oorowuyingo. Ene mera songo oni ngundiro, ene towimbo tookoododo ya nangge yero ootooro, mera gurasina gurasina, oororo omburo tero oruwo. Ene ngundiro oruwoku, ngu mete, ene Anutdo mande ero gosiyowoku,

nguro newendemo hamoo teyingo, kootuyisina ene mera ngu, ene ko enengo soweni nguya, ngu mera ngu enengo oorengo yunowa. Nguro ngu, nangoni Ayisak, ko osiyi Yekob nguya, ngu merako nguno ngundiro tero oruwonggo.

¹⁰ Ene ngundiro ootooro, nguro ene kuri ingowoku, Anut enengombo ngu ende urungga ngu teweroyimboru ooreni ingoro tewoku, ngu sugi sugi oruwa. Ebaraham ene ende urungga ngu newendemo uweroyimboru, enengo naru sobowooro oruwo.

¹¹ Anutdo Seraya nangonggega bisiyowa, ero, mande gosiyoyingo. Ngundiro etoni, ene, Sera simoo bisiyoweroyi naruni, ngu kuri kinteyingo. Ene, Anutdo mande ewoku, ngu ingoro, ene newende hamoo teyingo. Ngundiro nguro, Anutdo Sera yanggango inootoni, ene nangoni simoongga bisiyoyingo.

¹² Ngundiro nguro, oni guranangge Ebaraham, ngu kuri dogoni yeyingo, nguro kumoowero namoko tewoku, ene oni bidodoboro osisembeni tunootetoni, enengo osisembeni ngu sambono tootu ngundiro tunootero, wendeyino keredi ngundiro nguya, tunooteroruwanggo. Onindo nguya, ngu kandangeweroyi ereremo kini.

¹³ Ngu oni simoo bare nowoondoyemo hamoo tero, ene kuri kumoowonggo. Ene merako oruwonggokuno oo gomengga, Anutdo yunowero mande, ero gosiyoyingo, ngu ma yoyingo. Kini, ene nowoondoyemo hamoo tero oodoyi, kootuyisina, Anutdo mande ero gosiyowoku, ene ngundiro tewa. Ene kuri nga merangga, ngano oni songomboro mera

ngundiro ootooro, mera bidodomo, oororo, omburo teroruwo. Ndadiro nguro, nga merangga, nga enengo mera oorengo kini. Eyingo.

¹⁴ Oni ngundiro mande etenggoku, ngu noore ingowato. Ene enengo mera hamoo sambono, ngu ereweroyimboro ingootenggo.

¹⁵ Ngundiro nangge, enengo nowoondoye ngu, enengo ende kuri oruwonggoku nguno, ko ombuero ingootoyi ngu, nguro ingoro, asa, ene mete ko nguno yowoorengoro oorowuweroyi, nguro oore moore.

¹⁶ Ene ngundiro ma teyingo. Kini. Enengo nowoondoye kuri mera gurano oorowuwoku, ene ngu merangga ngu gome oorengo, ngundo nga merangga nga dagate. Ngundiro nguro, Anut ene ngu oni, ngundo mande eyingo, nguro ma oyimo yoyingo. Ge noorengo Anut, ero eyingo. Ene Anutdo ngu oni nowoondoyemo hamoo teyingo, noore ingootetoku, Anutdo, nguro ende yomosiyoootoni oororo oruweroyimboro, yomosiyooyunoyingo. Ngu ende gomengga ngu sambo ende.

¹⁷⁻¹⁸ Ebarahamndo Anutro sunggi mande yowoku ngu, ngu ngandiro, Anutdo Ayisakro osisembeni oowooyingga oorengo inowa. Ngundiro nangge, Ebaraham Anutro newende hamoo tetoni, nguro Anutdo Ebarahamya ewoku naruno, ene nangoni guranangge, Ayisak, ngu yoro eneno wooro yeyingo. Ene ngu ingoro, ene Anutro mandeni keyowero mayeyingo. Anutro mandeno, Anutdo Ebarahamno ngandiro eyingo. Ayisakro soweni ngunonggo gengo osisambage

tunootewanggo, ero eyingo.

¹⁹ Ene ngandiro ingondudu teyingo. Ayisak kumootoni ngu, Anutdo mete yokutuwootoni, ko ootoogewa ero ingoyingo. Ngundiro nguro, hamoo oorengo, nguro mande adingayi ngu ngandiro, Ebarahamndo nangoni merenonggo ko yoyingo. Ero eyingo.

Ayisak, Yekob Ko Yosep

²⁰ Ayisakdo Anutro newendemo hamoo tero, nguro ene Yekob, Isoo eraga, kumana yunoyingo. Ngu kumanangga, nguno oo kootuyisina tunooteweroyi, nguro eyingo.

²¹ Yekob Anutro newendemo hamoo tero, ene kumoowero naru namoko tetoni ngu, enengo nangoni, Yosep simoongo simoo erayaga, ngu kumana yunoyingo. Ngundiro tero ngu, ene enengo usudogo sosowoomo penggootero, Anutno yambo mande teyingo.

²² Yosep Anutro newende hamoo tero, ene kumooweroyimboru namoko tero eyingo. Kootuyisina, Iserel onindo Igip mera yokoro saweroyi nguro ero, enengo wimbuyi yoro, oororo, enengo merako merengoooweroyi, nguro nguya eyingo.

Moses

²³ Moses eweyi nemi, Anutno nowoondoyari hamoo teyingo, nguro Moses nemimbo bisiyoro kenootori, nangoyari gome oorengo tetoni, yoro, oongoorootori, kombo kabusa oriyingo. Ene Igip mera oni sobosobo koreteyingo, nguro mamana mandeni, ngu ngandiro ewoku, nguro enengo mundi oni Iserel oniro simoo buniyo bobodi, ngu

bidodo ureyi kumoomukowanggo, nguro ene ma sosoreyingo.

²⁴ Mosesndo, Anutro newendemo hamoo teyingo. Ene kuri oni urungga tetoni ngu, onindo eneya Igip mera, nguro oni sobosobo koreteyingongga nguro namboni ngu nangoni, etoyi, ingoweroyi ngu yokoyingo.

²⁵ Kini, ene Anutro Iserel oni nguya, kowuri yowero ingoyingo. Ene mera ngaro muri naru bodaga nangge oruweroyi, ngu keyowero ma ingoyingo.

²⁶ Onindo ene bungomo mande sanggawero, kowuri inootoyi; Mosesndo ngu kowuri ngu bidodo koorowooyingo. Ngungga ngu, Krayis, noore ko yoyoweroyi oningga, ngundo noorengo kowuri koorowooyingo. Ngundiro nguro, ene newendemonggo ingowoku ngu, kowuri koorowoowoku kongga, ngundo digi beye oo gome gome Igip merako oorooteku, ngu bidodo dagayeroote. Ngundiro tero ngu, ene kootuyisina, Anutdo uri metemi sambono oorooteku, inoweroyi, nguro ingowo.

²⁷ Moses Anutro newende hamoo tero, nguro ene ootoogero, Igip mera yokoro oorowuyingo. Ene mera nguro oni sobosobo koreteyingo, nguro sanggirinimboru ma sosoreyingo. Kini, ene newende yanggango ootooro, Anutdo ko rogo tero inowoku, ngu kongga ngu teroruwo.

²⁸ Mosesndo Anutro newendemo hamoo tetoni, nguro ene Anutdo oo ewoku, ngu keyoyingo. Ene Iserel oni simoo bareno etoni, Sipsip yutoro, sidu darowo yoro, yamuko kembe dabemimo, sogi oorongootoyi, nguro ngu, sambo endemo

onindo oni yureyi kumooweroyimboro omburo ngu, Anutro sunggi yamukono oodoni kenoro ngu, asa, simoo gogoro ngu yano oorootenggoku ngu dagayeroro, ene ma yureyi kumooyingo.

Iserel Oni Oowooyingga Oorengo Yanggango Nowoondoye Hamoo Teyingo

²⁹ Iserel oni Anutro nowoondoyemo hamoo tetoyi, nguro Anutdo Wendeyi Dagoyi, ngu toongootoni, mera ariyetoni, nguwoore urooreyingo. Ene Igip mundi onindo Iserel oni yoyowero, kendutero, ene nguya sono koongeyingo musiyongga, nguwoore ene towoongoro, oororo, ene sono nero kumoomukoyingo.

³⁰ Iserel oni Anutro nowoondoyemo hamoo tetoyi, nguro Yeriko endemo digibo oonggoo pawa teyingo, ngu sa kandegura gidembo eraya, ngu pawangoro endeyoroodoyi, asa, digibo oonggoo pawa teyingo ngu, tookero soreyingo.

³¹ Yeriko endemonggo, ooreko ooreko bare oowooyi Rehap, ngu ene hamoo ingoyingo, Anutdo hooroowenerowa. Ngundiro nguro, ene Iserel oniro, oni bagayeroweroyi, torige endemo mayero, oo bidodo kenowero mayetori ngu, ene hoorooweyeroyingo. Ngundiro nguro, ene oni simoo bare nowoondoyemo hamoo ma teyingo nguya, ma oonooteyingo.

³² Ngundiro nguro, nondo ataga, ndadiro mandega soweyoro ewano? Kini. No Gidiyon Barak, Samson, Yepita, Dewit, Samuwel, ko Anutro ingondudu eyingo oniro nguya, mande eweroyi, naru kini.

³³ Ngu oni ngu, ene Anutro nowoondoyemo hamoo tetoyi, nguro ene mera oni sobosobo koreteyingo oni ururu oowooyingga, nguro me oni nguya oowooyingga oorengo, nguro me eb-eye dagayingo. Ene, Iserel oni simoo bare yanggango soboyeroro, mande hamoo nenengo, ero oruwero teyingo. Nguro ngu, ene Anutdo oo yunowero mande, ero gosiyowoku, ngu yoyingo. Oni gidarega nusako koki oowooyi Layon, ngu manggowo ukingootoyi, ngundo ene ma yureyingo.

³⁴ Ene Anutro nowoondoyemo hamoo tero ngu, oni gidega de nombo urungga ngu wemooro, sobiyoro sodedo satoyi, nguro mundi onindo dugebo ma yurewanggo. Oni gidarega kiyayi yeyingo ngu, ko yanggango yoro, ene yanggango ebe ureweroyi oni tunooteyingo. Ene oni gidaregaro me oni, mera guranonggo ngu oweyeroyingo.

³⁵ Oni gidarega kuri kumooyingo, ngu ko keta ootoogetoyi, nanamoyembo ko yoyoyingo. Ene nowoondoyemo hamoo teyingo, oni gidarega nguro mundi oni, ngundo yoyoro, ya biyomimo yoyero ngu, ogingo urungga oorengo goweyemo yunoro, ngundo yoyeni, mande etoyi, noore nowoondonanimoo hamoo teyingo, ngu yokoro, Anut kootu inoyingo, ero eyingo. Ngundiro etoyi ngu, asa, ene ogingo yunootenggoku, ngu yokootoyi, kingo sawanggo. Ene oni oowooyingga enengo nowoondoye hamoo teyingo ngu yanggango dowooro, nguro kumooyingo. Ndadiro nguro, ene ingoyingo, kootuyisina, ene keta ko ootoogero, Anutya

sambo endemo gome oruwanggo.

³⁶ Anutro nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro oni gidarega enengo mudi onindo kowuri yunoro, yomooyunoro mande ero, gisaruyeroro, yoyoro ya biyomimo uto yanggango gagiwibo gosiyeroro, yoyeyingo.

³⁷ Oni gidarega Anutro nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro mudi onindo digi yoro ngundo moondeyemo oorongooro yureyingo. Mudi onindo oni gidarega, ene de toongooweroyi duge oowooyi Soo, ngu yoro, ngundo kewooro yootoongooyerooyi, goweye gumi gumi tunootoyi, duge piru gura yoro, ngundo yodongootoyi, kumooyingo. Nowoondoyemo hamoo teyingo nguro, oni gidaregado bo gura oowooyi Sipsip, ko bo gura oowooyi Meme, nguro goweyi yoro ngundo ngu moondeye towi ngundiro doobengoro, ene oororo, omburo, tero, nguro ene goweyeboro oo nguro ingoro wenonootoyi, onindo kowuri yunoro muri biyomi oorengo ngu teyingo.

³⁸ Ngundiro nguro, ene oni kini merako nguno saro, nguno endeyoro, yadoyi, gumimbo purimo oorero, nguno kombiteyingo. Oni gidaregado ngu mere digi woondoko nguno nguya kombitetoyi, gumimbo mera mereyi newendemo nguno nguya uro, kombitemukoyingo. Ngu oni ngu, ene oni simoo bare muriye gome nenengo, merako oni ngano oruwonggoku, nguro muriye dagayeroote.

³⁹ Ngu oni simoo bare ngu bidodo, Anutro nowoondoyemo hamoo tero, Anut doongeyimo oowooye metemi yoyingo. Ngundiro oni ngu, ene Anutdo kuri oo gomengga yunowero ero,

mande gosiyoyingoku, ma yoyingo. Kini, naru wengangga ngu sobowooro nguno yowanggo.

⁴⁰ Ndadiro nguro, kurimi oorengo, Anutdo noorengo sunggi mande ero gosiyoyingo ketangga tewoku, ngundo sunggi mande kurimingga, ngu dagayingo. Nguro damoni ngandiro. Nowoondoyemo hamoo teyingo oni kuri kumooyingo, ko, noore nowoondonanimoo hamoo teyingo oni ataga nguya, Anutdo hoorooweyerootoni, kootuyisina naru gurananggemo, noorengo bidodo yowuruwootooye, Anutdo noore yoyeni, oni nenengo oorengo tunootewato.

12

Noore Komo Yisasro Doongetero Enengo Nowoondonani Hamoo Tewato

¹ Kurimi Anutro nowoondoyemo hamoo teyingo oni oowooyingga oorengo, ngundo enengo nowoondoyemo hamoo teyingo muri gome ngu, noore yanggango etuyerooyi, Anutdo oo nooreya teyi ero ingoro, rogo teyingo kongga ngu tewato. Nowoondoye hamoo teyingo, oni kurimi, nguro gabogaboyi ngu noore pawanggerooteku ngu, goboorebo omburo, mera bidodo dobengoyingo. Ngundiro nguro, noore komo oo kowuringga, nowoondonanimoo hamoo teyingo ngu, yomburiyootoni, ngu yokowato. Ngundiro nangge, noore komo weti mbumbuwa tewero ingootetoku nguya bidodo yokoro, nowoondonani yanggango yero, ebe pawapawamu teweroyiga, Anutdo rogo

teyunowoku, nguno yanggango kendu tero, oorowuwato.

² Ngundiro nguro, noore ingondudunani bidodo komo Yisasno yewato. Yisas, noorengo nowoondonani hamoo teyingo ngu yeni tunooteweroyi, nguro simburi, ngundo noore nowoondonani yanggango yunootoni, nguro naru bidodomo, noore, Anutro nowoondonani hamoo teyingo oorooteto. Yisas merako ngano oruwokuno, ene sambo endemo ko oorewero ingoro, ene oni oni tero, nguno ngu ene mete de omukondino kumooro, nguro oyimo koorowooyingo. Ataga, enengo ebe pawapawamu ngu kinitetoni, ene Anut kandeyi metemisina bingamidodo oorengo musiyomo, nguno bibitero oorooto.

Anutdo Noore Kowuri Yunowaku, Ngu Yooneneyeroweroyimboro

³ Ye gome ingoyi. Kuri mbumbuwadodo oni, ngundo Yisasya muniyi tero, kowuri urungga oorengo inoyingo. Ngundiro tero, ene yanggango oorengo dikayingo. Kowuri yeno tunootetoningga ngu, ye Yisasro ko ingonduduwooya, ye ma kiyayi yero nowoondoye biyomi ma yewero.

⁴ Ngundiro nangge, weti mbumbuwa teweroyi muringga, ngundo suwooyi sano ye yowoosootoni, eneya ebe utoro, nguno enendo ye yureni ma kumooyingo.

⁵⁻⁶ Ye Anutdo mandega nowoondoye yanggango yeweroyiga ewoku, ngu ma kabetewero. Enendo yeya nenengo simoone oorengo, ero eyingo. Anutro mandeno, ene ngandiro eyingo.

Nenengo Nangone, ene Oo Bidodo Simburi, ngundo muri gura ge yoonenenggerowero tetoni ngu, ge ngu ingootoyi, kingo oo ngundiro ma tewero. Ngundiro tero, oni guraya ewa. Enendo ge yoonenenggerowero kowuri gunootoni ngu, arisa, ge nowoondoge biyomi ma yewero. Ndadiro nguro, ge ingoote. Anutdo oni guraro, gome ingoro ngu, asa, ene nguro murini yoonenenggororoote. Ngundiro nangge, enendo nangone, ero ngu, asa, eneno enengo murini biyomi, ngu yomosiyowa. Ero eyingo. (Poroweb 3:11-12)

⁷ Anutdo gedo muri biyomi tewoku, nguro yoonenenggerootoni ngu, arisa, muri metemi ngu keyo ero, etunggerootenggo. Anutdo ngu muringga, yeno teteku ngu, enengo nango-nimo tewoku, ngundiro tete. Oni gura enengo simoongo oorengo, ngundo muri biyomi tetoyi ngu, ene simoongo yooneneyerote.

⁸ Kuri, Awa awaye bidodo merako, ngano oorootenggoku, enengo simooye muri biyomi tetenggoku, nguro gumi yunootenggo. Ngundiro nangge, ge awanggebo ma yoonenenggerootoni ngu, ge enengo simoongo oorengo ngundiro kini. Ngu gengo awangge goyeni tunooteteku, ngundiro kini.

⁹ Awa, awanani merako, ngano oorootenggoku, ngundo yooneneyerootoyi ngu, noore enengo oowooye bingami okootetoku ngu, arisa, awanani sambo endemo oorootekungga ngu nguyaya, noore komo ngu newendemo ootooro, nguno ndadiro teyinowato? Asa, hamoo oorengo,

noore nowoondonani bidodo, ene inoro, noore keta oruwato.

¹⁰ Awa, awanani merako, ngano oorooteng-goku, ngundo naru bodaga nangge, nguno noorengo muri biyomi tetetoku, nguro gumi enengo ingondudunonggo yooneneyerootenggo. Ene Anutdo yooneneyerooteku, nguro damoni ngandiro. Ene ngundiro tero, noore muri metemi keyoweroyi ngu etuyerooni, noore enengo muri kundingiyi oorengo ngu yowato.

¹¹ Awa Anutdo kowuri noore yunoro, yooneneyerootoni ngu, ngu naruno, noore kowuri ingoro, nguro oni oni ma teteto. Kini, nowoondonani kowuri ingororooteto. Ene noore kuri yooneneyerootoni ngu, nowoondonanimogome enggeroruwa. Enengo muri metemi, nguno yooneneyerootoni, nowoondonani imakeyingomo ootooro, muri nenengo tewato.

Ye Ingondangeya Teya, Mandega Nga Ingoya, Yanggango Dikayi!

¹²⁻¹³ Ene ye Anutro mandeni ingonduduni ngu orirokono ma oorootenggo. Kini, ye komo nowoondoye yanggango yeya, Anutro ko dowooro tewanggo. Ye komo Anut tanggeyimo ko omburo, nowoondoye hamoo teyingo ngu yanggango inoro, ye mete oni gidarega nowoondoye hamoo teyingo ngu yanggango teyunowanggo.

¹⁴ Ye komo oni bidodoboya nowoondoye imakeyingo oruweroyi muri ngu keyoweroyi, nguro ko yanggango teyi. Ye komo muri kundingiyi ngu keyowero, nguro ko yanggango

teyi. Oni ngundiro muri kundingiyi kini ngu, ene Oo Bidodo Simburi Simbunani, ngu ma kenowa.

¹⁵ Ye komo ingonda teyi! Kini tetoni ngu, ye kewooroyemo, nguno oni gurado Anutro suman-geni ngu kootu inoro, ene mbumbuwano soretoni Anutdo kootu inoro yokootoni, ene de tanggori kowoo ngundiro tunootero ngundo ye kowuri yunowa. Ngundiro tetoni, ngundo ye toongooye-rootoni wata gura gura tewanggo. Muri biyomi ngundiro tetoyi ngu, asa, Anut doongeyimo ye biyomi sugabododo tunootewanggo.

¹⁶ Ye ingonda teyi! Oni gura ye kewooroyemo nguno yokootoyi, ooreko ooreko oni, nguro muri ma keyowero. Ye ingonda teyi, Anut ma kootu inowero, kuri Isoondo teyingo ngundiro, ma tewero. Enendo nangoni koreteroga nguro eweyi, nguno ngu, eweyimbo kumana urungga inoweroyi. Oowariro urungga kumooro, nguro koneyo kandeyimonggo, oowari tambu guranangge neweroyi, nguro enengo kumana ngu nangoni gogoro ngundiro, ngundo uriyoro neyingo.

¹⁷ Ye nga mandega nga watayi. Kootuyisina, ene eweyimo ngu kumananggaku yoweroyim-boro ingootoni ngu, ene oore ngundiro erewero, sendoro biyobiyomi teyingo. Enengo ewey-imbo kumana ene inoweroyi ngu, ereremo kini. Ndadiro nguro, ene nangoni kootungga ngu kuri inoyingo.

*Sunggi Mande Ketangga, Nguro Muri, Ngundo
Sunggi Mande Kurimingga, Ngu Dagate*

18-19 Ye Iserel oni simoo bare ngundiro kini. Ene Saiyon puri damonimo ooreru, ene puri sanganimu de urungga dero, kookingo urungga yerootoni, ngu kenoro; ooreri oorengo nguya kenoro; doogo urungga oorengo omburo, puri pawangootoni, ngu ingootoyi, ene giramu nguguyi ngundiro ingoro; ko Anutro manggowo nguya ingoyingo. Oni simoo baredo oo ngguyi ngu ingoro, sosoreyingo urungga tero, Mosesya ngandiro eyingo. Noore komo ngu ingowero, ma ingooteto. Eyingo.

²⁰ Ene ngundiro ewonggokuro, ndawugaro nguro, ene sosoreyingo urungga Anutdo mamana mandega ewoku, nguno ene gome ma ingoyingo. Enengo mamana mande ewoku, ngu ngandiro. Ene oni simoo bare, ngundo oo nusako damoni yero, purimo ooretayi, arisa, ye digi yoya, yureyiga kumooyi. Ero eyingo.

²¹ Ene ngu oo ngu kenoro, sosoreyingo urungga oorengo tetoyi, Mosesndo nguya ngandiro eyingo. No nguya, sosorero, mboorombooro teteno. Ene ngundiro eyingo.

²² Ye ngundiro oo nguno ma tunooteyingo, kini, ye Saiyon purimo oorewatoku, ngu tunootetoyi, Anut keta oorooteku, enengo ende urungga oowooyi Yerusalem, ngu sambo endemo ooroote. Ngu musiyonggano nguno, Anutro sambono oni oowooyingga oorengo ootooro, Anutro oowooyi bingami okootenggo. Onindo ma kandangeweroyi nguno oorooteenggo.

²³ Ye sambo endemo oorewanggoku, nguno ngu, ye Anutro oni simoo bare ene nowoon-doyemo hamoo teyingo, ngu bidodo kuri ku-

mooyingo, ngu yeya yowuruwoowanggo. Ngu oni nguya, ene Anutdo kuri oowooye enengo bukno nakangoyingo. Ene kuri merako oruwong-goku narungga nguno, ene Anutro oni simoo bare nenengo oruwonggo. Arisa, ataga sambo endemo ngu, Anutdo enengo koyemo wirikoyeroro, enengo oni ngu komo gome nenengo oorengo yoyeni, nowoondoyemo oo biyomi gura ma ooroote.

²⁴ Yisas ngu Anutya kawarara oni, ngundo sunggi mande ketangga ngu tewoku, enengo sidu darowo yeno wendootoni ngu, sunggi mandega ngu yanggango yeweroyimboro. Ebel beyibo ureni kumootoni ngu, Ebel sidu darowobo beyiboro sanggirini nguno wendoyingo. Ngundiro nguro, Yisasdo enengo sidu darowo wendootoni, ngundo noore hoorooweyerootoni, kundingiyi tunootewato.

Anutdo Mera Bidodo Yeni, Kinitetoni, Sambo Ende, Ngundo Nangge Oruwa

²⁵ Ye ingonda teyi! Yengo nowoondoye ingonduduyemonggo Anutdo mande yanggango eyunowoku, nguro nowoondoye ma ukingowero. Kurimi, Mosesndo ene Iserel oni mande yanggango yunootoni, ene nguro manggowo utoro oorongooro, kootu inoro, ene nguro gumi biyomi yoyingo. Ene ngundiro biyomi mera ngano tunootetoni ngu, asa, ene noore sambono Anutga ngundo mande yanggango yunooteku, ngu kootu inootooye, nguro gumi biyomi ndadiro teyunowa? Oniyoooge, noore nguro ogingo urungga oorengo yowato.

²⁶ Kuri, Iserel oni Sayiyon puri damonimo oruwonggoku, Anutro manggowoobo meno yanggango etoni, purimo mera ngu imimi urungga yoyingo. Ene ataga Anutdo noorengo mande ero gosiyoro, eyingo. Kootuyisina, naru gurananggemo, sambo mera bidodo nguya imimi urungga yetoowe, nguno tunootewa. Ero eyingo.

²⁷ Nga mandega nakangoro, naru guranangge eyingo, nguro damoni nenengo ngandiro etuyeroote. Oo bidodo Anutdo merako ngano yeyingo, ngu oo bidodo Anutdo imimi tetoni, ngu bidodo kinitetoni ngu; asa, oo sambono, ngundo nangge sugi sugi oruwa.

²⁸ Ngundiro nguro, noore simoo baredo Anutro endega enengo simoo barero soboyerooteku, nguno uweroyi. Nguno oni gurado noore andangeyeroweroyi nguya kini. Nguro ngu, noore komo Anutno esosootero, eneno yambo mande enengombo, nguro gome ingooteku, ngundiro tero, enengo oowooyi bingami nguya ero okooro, nguro rurugaro oruwato.

²⁹ Noore, Anutro mande ero gosiyoyingo, ngu yanggango ma dowooro ngu, asa, debo oo yomburiyooteku ngundiro, Anutdo noore nguya ngundiro yomburiyerowa.

13

Kristen Oni Gome Endeyoweroyi, Nguro Murini

¹ Ye Kristen oni simoo bare bidodo, Kristen dobookuriyeboro gome ingondudu teroruwanggo.

² Oriroko oni mayetoyiga ngu, yendo oni ngu yoyoro, yengo yano uro, gome yomosiyeroro

soboyeroottenggoku muringga ngu gome. Ye ingootenggoku ngu, kuri onindo muri ngundiro tewonggoku ngu oni gidarega orirokononggo mayewonggoku ngu, Anutro sambo oni nenengo. Ene oni ndanonggo mayetenggoku, ngu watayi kini.

³ Kristen oni ya biyomimo oorootenggoku ngu, nowoondoyi teyunoya hoorooweyeroya, ye nguya ya biyomimo ootooro, ngundiro ingootenggoku, dobookurinanimo hoorooweyeroyi, ero ingootenggoku ngundiro. Oni gurado ye Kristen oni nowoondoyemo hamoo ngu gura, ye ene kenootoyi, oni guraya kootuyisina yomooyinoro mande ero, kowuri ene ingootoningga ngu, asa, ye ooroya, dobooyega nguro nowoondoyi teyunoya, hoorooweya, ingonduduni yanggango teyunoyi. Ndadiro nguro, ye kuri ingootenggo. Enengo kowuri koorowoowoku ngu, ye goweyemo nguya ngundiro tunootetoni ingootenggo.

⁴ Ye komo ingoyi! Bare kame teweroyi muri, ngu gome oorengo. Simoo, ngundo enengomo enengomo bare nenengo nguya nangge, oni oni teya oriyi. Bare, ngundo enengomo enengomo kameyi nenengo nguya nangge, oni oni teya oriyi. Ene buribari ma tero endeyowero. Ye ingootenggoku, ngu kootuyisina, Anutdo uri biyomi oni sebobarese tero, kamebare toongootenggoku, ngu yunowa.

⁵ Ye digi beye nangge yororuwero, nowoondoyebo ma kenomayingowero. Oo yeno oorooteku, ngu nangge mete. Ye oo dowootenggoku

ngu, ye komo ngandiya ingoyi, eyingo. Nguro Anutro mandeno, kuri Anutdo ngandiro eyingo. No ge ma goyokowano. Nondo sobowooro oode kootu ma gunowano. Hamoo oorengo kini. Eyingo. (Dutoronomi /Lo 31:6)

⁶ Ngundiro nguro, Anutdo ngundiro etoni ngu, noore nowoondonani yanggango yero, ma sosoretooye, Anutro mandeno eyingo.

Oo Bidodo Simburi Simbunani, ngundo hoorooweneroroote. Ngundiro nguro, no onindo kowuri gura gura nunootoyi, nguro ma sosorewano, ero eyingo. (Sam 118:6)

⁷ Kuri, yengo Anutro yambo yano yowuruwooweroyi, nguro oni tabango, ngundo Anutro mande yeno wesiyowonggo. Ye enengo endeyoyingo gome, nowoondoyemo hamoo teyingo gome, ko, enengo muri gome teyingo, ngu gome ingoyi. Ngundiro nangge, yengo endeyoyingo, nowoondoyemo hamoo teyingo, ko muriye gome ngu, nguro Anutno nowoondoye hamoo teyingo, ye nguya ngundiya teyi.

⁸ Yisas Krayisro murini naru bidodomo, ngundiro. Ene kuri ngundiro, ataga nguya, kootuyisina naru bidodomo nguya, ngundiro nangge.

⁹ Ene ye mande gura gura Anutro mandeno ma oorooteku, ngu ma ingoro, keyowero. Ngundiro tero ngu, ene ye yowoosootoni, ye Anutro oore yokowanggo. Ngundiro nangge, noorengo nowoondonani Anutro sumangeni, nguro komo yanggango yootoni, ngu gome oorengo. Nguno ngu, noore oowariro mamana mande ngu gura

gura ma keyoro, ngunonggo nowoondonani yanggango ma yootooye, nguro mamana mande ngundo oni simoo bare ma hoorooweyerootoni, gome endeyootenggo.

Wooro Gome Ngundiro Nguro Anutdo Nguro Gome Ingoote

¹⁰ Yisasro sidu darowo ngu noorengo wooro yeyingo, nguro de nombo musiyo. Ene wooro yeyingo oni kurimingga ngundo towimbo yambo yano wooro yeyingo. Ngundiro nguro, ene eremo kini.

¹¹ Anutro wooro yeyingo oni kundingiyi, nguro tabango urungga, ngundo bo gura oowooyi Sip-sip, ko Bulmakawu, ngu sidu darowo yoro, ya gumi kundingiyi oorengo nguno uro, weti mbumbuwaro wooro yeyingo. Yerusalem enderoko musiyonggano, nguno nusako bingo kenoro yoro, ngu musiyonggano nguno karorootenggo.

¹² Yerusalem enderoko musiyomo, Yisas nguya nguno ogingo koorowooro, kumooro, oni simoo bare enengo sidu darowobo yoyeni, kundingiyi tunooteweroyimboro teyingo.

¹³ Nguro ngu, noore Yisasro nowoondonanimoo hamoo teyingo ngu, noore komo muri kurimi, ngu bidodo yokowato. Oni nowoondoyemo hamoo kini, ngundo yomooyunoro, kootunanisina mande ero, kowuri gura gura kingo yunootoyi ngu; asa, noore komo kowuri ngu oni oni tero koorowoowatoku, ngu Yisasdo de omukondino, noorengo oyimongootoni, ngu ene komo ngu koorowooyingo, ngundiro koorowoowato.

¹⁴ Noore ngundiro tero, nguro ingootetoku, nga meranggano ngano, ende gurano sugi oruweroyi nguya kini. Kini, noore ngu ende urungga kootuyisina tunooteweroyiga, ngu erewero soboworo oruwato.

¹⁵ Ngundiro nguro, noore komo Yisasro ko noorengo tewootoku, nguro oowooyimo, suwooyi sano, Anut oowooyi bingami okoororuwato. Noore ngundiro tero ngu, ko oni kewooroyemo, noore Yisas noorengo Oo Bidodo Simburi Simbunani ero, wesiyoro etetoku ngu, asa, ngu noorengo Anutro wooro nenengo yeteto.

¹⁶ Anutdo nga woorongga ngaro ingooteku, ene noorendo wooro gidarega nguya yeyi, ero nguro gome ingoote. Ene ngandiro ingooteto. Noore komo dobookurinani nowoondonani yunoro, muri nenengo eneno tero, ene oo gaboyeboro, goweyeboro ooro ngu wenonootoyiga ngu; asa, noore ene hoorooweyeroyi, ngu Anutdo, nguro oni oni tewa.

¹⁷ Ye komo yengo Kristen oni tabango, manggoye keyoya ngu nowoondoyemo oriyi. Ndadiro nguro, ene yengo nowoondoyemo hamoo teyingo ngu gome sobowootenggo. Kootuyisina ene merako, ngano ko tewonggoku, ngu bidodo Anutno wesiyoro emukowanggo. Ngundiro nguro, yendo ene nowoondoye kowuri ma yunowero. Kini, ene ye enengo mande ma keyootoyi ngu, asa, yendo enengo ko yeyi yanggango tunootetoni, ene ye gome hoorooweyeroweroyi nguya kini.

*Nondo Yeno Anutno Yemboongetoyiga,
Hoorooweneroni, Ingoro Gome Ingooteno*

18 Anutdo ye hoorooweyerootoni, noorengo ingoro ngu, yendo noorengo yemboongeroruweroyi, ngu ma kabetewero. Noore Anut doongeyimo nowoondonani nenengo ingoro, nguro noore suwooyi sano nenengo endeyowero, gome ingooteto. Nguro damoni, noorendo ye sumoo yunootooye, noore hoorooweyeroro yemboongeyunowango.

19 No nowoondone bidodo ingootenoku ngu, yendo komo Anutno noro yemboongetoyi, ngundo no hooroowenerootoni, no yeno sodedo ko ombuweroyi, nguno oo gurado, noro oore ma doongoonunowa.

Anutdo Kumana Ye Yunowero

20-21 No ngandiro yemboongetenoku ngu, Anutdo nowoondoye imakeyingo ngu yunootoni, ye gome oruwango. Yisasro darowo wendoro, ngunonggo noorengo weti mbumbuwaro kumoowo. Ngu sidu daroga ngundo wooro yewoku, ngu Anutno sunggi mande ketangga ngu ene nooreya gosiyootoni, ngu sugi sugi oruwa. Ndadiro nguro, Anutdo noore ko yoyoro, ene noorengo Oo Bidodo Simburi Simbunani Yisas, ngu merenonggo yokutuwootoni, ko ootoogero, ataga, ene keta sugi sugi duridaridodo oruwa. Ngundiro nguro, ene ataga, noore nowoondonani hamoo teyingo oni, noore enengo Sipsip soboyeroro, nguro tabango oni oorote. No Yisas Krayis oowooyimo, Anutno yemboongetoowe, Anutdo noorengo nowoondonani hamoo teyingo ngu yanggango yunootoni, noore mete ko bidodo tero, Anutdo rogo teyunowoku, ngu tewato.

Ngundiro nguro, noore komo Yisas oowooyi bingami suwooyi sano okoororuwato. Ngu hamoo. Nondo ngundiro ero, yemboongewono.

Mande Wenga

²² Noro Kristen dobookurine, nondo nga so uyimo mande ootuwoongga nakangootenoku, nguro damoni ngandiro. Nondo ye ngundiya teyi, ero ingooteno. Yendo nga mandega nga ingoya, nowoondoyemo siriyoya, nguro oni oni teya, keyoro, ingoro, nowoondoyemo, nguro hahangeyi.

²³ No yeno mande gura soweyowero. Noro Kristen doboone, Timooti, mudi onindo, ene ya biyomimo yokootoyi toongete. Ene nono sodedo ombutoni ngu, no ye yeyowero ombuwanoku nguno, asa, no eneya ombuwaro.

²⁴ Yengo Kristen tabango bidodo, ko Anutro oni simoo bare bidodoboro, noorengo kambayeroyingo mandega yunoyi. Kristen dobookurinani, Itali merakonggo ombuyingo, ngundo yengo kambayeroyingo mande soweyoyunootenggo.

²⁵ Anutro sumangeni ye bidodoboya orini, ero yemboongeteno. Ngu hamoo.

ANUTRO MANDE KETA
The New Testament in the Rawa Dialect of the Rawa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Rawa long Niugini

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rawa (Rawa) (Rawa)

Dialect: Rawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7f5bc84a-4dea-522b-980c-a11c545b87cc